بسم الله الرحمن الرحيم

آشنایی با کشور هندوستان

به اهتمام

رایزنی فرهنگی

سفارت جمهوری اسلامی ایران ـ دهلی نو

۱۳۹۱

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
دهلی نو

آشنایی با کشور هندوستان

به اهتمام: احمد عالمی
سرپرست رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در هند
تدوین : مجید احمدی
حروف چینی: زهرا اصغری
صفحه آرایی: عایشه فوزیه
امور چاپ: حارث منصور

خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران
شماره‌ی ۱۸، تیلک مارگ، دهلی نو، ۱۱۰۰۰۱
تلفن: ۴ تا ۲۳۳۸۳۲۳۲-۱۱ (۰۰۹۱)
دورنگار: ۲۳۳۸۷۵۴۷-۱۱(۰۰۹۱)
e-mail:newdelhi@icro.ir
ichdelhi@gmail.com

فهرست

سخنی کوتاه

هندوستان سرزمین پهناور و مهد تمدن بشری است که هزاران سال متمادی همسایه بسیار نزدیک و صمیمی با ایران بوده است و هرگز روابط کهن و همه جانبهٔ آن در گذرگاه تاریخ منقطع نشده است. یافته‌های باستانی دو طرف دارای تشابهات بسیار زیادی است که قرابت مردم فلات ایران با جلگه هند را نشان می‌دهد با آغاز این دورهٔ پنج هزار ساله نهال نورسته روابط دو تمدّن ایران و هند کم کم به درخت تنومندی تبدیل شد که در طول حیات خود ثمرات زیادی را به جامعهٔ بشریّت هدیه نمود.

سرزمین هند در عصر «وداها» مهد علم و دانش و فلسفه بود و بسیاری از علوم بشر مانند ریاضیّات، طب، صنعت و تکنولوژی و آموزش مدیون این سرزمین است. مراودات دو کشور نیز تأثیر بسزایی در گسترش این علوم در میان جوامع دیگر بوده است. هر دو حوزه تمدن ایران و هند در شکل‌گیری جادهٔ ابریشم که در حقیقت جادهٔ روابط بین ملل مختلف از لحاظ تجارت، دین، فرهنگ و هنر بوده است، نقش اساسی و کلیدی داشته‌اند و راه ادویه که جزیی از جاده ابریشم بود از هندوستان عبور می‌کرد و سواحل جنوبی هند نقطهٔ استراتژیک آن محسوب می‌شد.

اولین مهاجرت ایرانیان به هند بعد از ورود آریائیها، گفته می‌شود پس از انقراض امپراتوری هخامنشیان، هنرمندان کاخ‌های هخامنشی خصوصاً تخت جمشید پس از تخریب این بناها به سوی هند مهاجرت کردند که در دربار امپراتور موریاها خصوصا آشوکای بزرگ به کار گرفته شدند. چنانچه از آثار بجای مانده از این دوره پیداست مشابهت‌های زیادی با هنر ایرانی هویداست.

ورود ایرانیان زرتشتی به هند دومین مهاجرت عمده ایرانیان به کشور هند است که در حال حاضر دارای ثروتی کلان و نقشی مهم در اقتصاد هند هستند.

مهمترین مهاجرت دوران اسلامی با ورود عارف و هنرمند بزرگ میر سید علی همدانی به خطه کشمیر شکل گرفت که طی آن علاوه بر گسترش اسلام در منطقه، بیش از هفتصد ادیب، عارف، صنعتگر و هنرمند به این منطقه مهاجرت کردند که حاصل آن مشهور شدن کشمیر به ایران صغیر است.

در عصر طلایی دورهٔ میانه هند که با روی کارآمدن گورکانیان آغاز شد ایرانیان زیادی به هند جذب شدند که مورد احترام ساکنان هند و دربار پادشاهان واقع شدند و امرای ایرانی در مدیریت ارشد سیستم حکومت بکار گرفته شدند. هنرمندان و

شعرای زیادی به سوی هند آمدند و جایگاه ویژه‌ای در هند و مراکز حکومتی یافتند.

بسیاری از نوّابان و حاکمان محلی مانند آودتهای لکهنو، قطب شاهیان دکن و عادلشاهیان جنوب، ایرانیان مهاجری بودند که به ترتیب از نیشابور، همدان و شیراز به هند آمدند و این حکومتها را بوجود آوردند.

کتابچه حاضر بعنوان مقدمه‌ای کوتاه بر سرزمینی بزرگ با فرهنگ و هنری غنی است که قطره‌ای از اقیانوس بزرگ هند را برای خوانندگان به ارمغان می‌آورد.

هدف اصلی تدوین این کتابچه آشنایی مسافران و محققان با این کشور پهناور می‌باشد. زیرا با توجّه به تردّد تعداد زیادی از محققان جای این اثر خالی بود لذا بر آن شدیم تا با ارائه این اثر پاسخگوی سؤالات فراوان مخاطبان باشیم. هر چند ارائه تمامی مطالب باعث حجیم شدن این جزوه می‌گردید و از حوصله خوانندگان دور بود لذا به اختصار اکتفا شد تا با این سرزمین کهن و وسیع بطور اجمال آشنا شوید و زمینه‌ای برای مطالعه دقیق در این سرزمین را برای خوانندگان گرامی پدید آورد.

امید است مورد استفاده خوانندگان و مسافران به این سرزمین قرار گیرد و با نظرات و پیشنهادات خود بر غنای آن در چاپ‌های آینده بیفزاید.

احمد عالمی
سرپرست رایزنی فرهنگی
سفارت جمهوری اسلامی
ایران دهلی نو

مقدمه

کشور هندوستان با گسترهٔ وسیع جغرافیایی خود در جنوب آسیا، هفتمین کشور بزرگ دنیا از نظر وسعت و دومین کشور از نظر جمعیت است. مساحت این کشور تقریباً دو برابر و جمعیت آن بیش از ۱۷برابر کشور ماست. در هر کیلومتر مربع خاک هند ۳۴۴ نفر و در هر کیلومتر مربع خاک ایران ۳۷ نفر زندگی می‌کنند. در حال حاضر هند سومین قدرت تحقیقاتی دنیا و اولین در میان کشورهای در حال توسعه است و در بسیاری از شاخه‌های علوم مانند: بیوتکنولوژی، فناوری اطلاعات، انرژی اتمی، علوم پزشکی و کشاورزی در ردیف کشورهای قدرتمند جهان است. هند علیرغم جمعیت بسیار زیاد و دارا بودن یک ششم مصرف کنندگان جهان، توانسته است علاوه بر خودکفایی در محصولات کشاورزی، توفیق صادرات قابل توجهی، خصوصاً در زمینه گندم، برنج، شکر و چای را داشته باشد.

مشخصات هندوستان:

نام رسمی: جمهوری هند

نام رسمی در زبان سانسکریت هند، بهارات ورش است که نام برادر رام پادشاه بزرگ مهابهاراتا است.

مرکز این کشور دهلی نو، با نام رسمی پایتخت ملی فرمانداری دهلی است که جمعیتی در حدود سیزده میلیون نفر دارد. هند دارای سی و پنج شهر بزرگ با جمعیت بالای یک میلیون نفر است که مهمترین آنها، بمبئی یا ممبای شانزده و نیم میلیون نفر، کلکته سیزده و نیم میلیون نفر، مدرس یا چنائی شش و نیم میلیون نفر، بنگلور حدود شش میلیون نفر، حیدر آباد پنج و نیم میلیون نفر و احمد آباد چهار و نیم میلیون نفر جمعیت است.

روز جمهوری هند: کشور هندوستان در تاریخ ۱۵ اوت ۱۹۴۷ م. و درست یک روز پس از استقلال پاکستان (از بریتانیای کبیر) استقلال یافته است.

قانون اساسی این کشور نیز در تاریخ ۲۶ نوامبر ۱۹۴۹م. تصویب شد، ولی از آنجا که برخی از مواد آن بلافاصله دستخوش تحوّل گردید و بخش عمده این قانون در تاریخ ۲۶ ژانویه ۱۹۵۰ (که به عنوان «روز آغاز» شناخته شده است) عملی گشت. این روز در کشور هندوستان به عنوان «روز جمهوری» جشن گرفته می‌شود.

با توجه به تنوع زیاد فرهنگی و مذهبی و دینی، ایام مهم ادیان و مذاهب این کشور جزو تعطیلات رسمی محسوب می‌شوند. چهار رویداد اسلامی عید قربان، عاشورا، میلاد حضرت رسول اکرم(ص) و عید فطر جزو این تعطیلات هستند.

پرچم هند:

پرچم ملی کشور هند دارای سه رنگ افقی، از بالا به پایین، زعفرانی یا نارنجی، سفید و سبز است. در وسط این پرچم گردونه‌ای با بیست و چهار پره به رنگ سرمه‌ای است. رنگ زعفرانی سمبل شجاعت، دلیری، وارستگی و فداکاری، رنگ سفید بیانگر خلوص و حقیقت و رنگ سبز به معنای ایمان، اعتقاد، باروری و حاصلخیزی است. از سوی دیگر رنگ زعفرانی سمبل آئین هندویی، رنگ سفید سمبل آیین بودایی که هندوستان زادگاه آن است و نیز رنگ سبز نشان دین مبین اسلام است. دین اسلام دومین دین بزرگ هند پس از هندویی است.

گردونه پرچم که به آن دهارما چاکرا گفته می‌شود، نمادی باستانی در آیین بوداست که توسط آشوکای بزرگ پادشاه قدرتمند قرن چهارم قبل از میلاد به عنوان گردونه قانون استفاده می‌شد.

نگاهی به تاریخ هند:

قدمت انسان در شبه قاره هند به دویست تا چهارصد هزار سال می رسد. اما اولین تمدن بزرگ به معنای واقعی آن، تمدن حوزه رود سند با قدمت نزدیک به ۵ هزار سال است که به ایندوس والی و یا هاراپا معروف است که وسیعترین گستره تمدنی زمان خود بوده و با تمدن شهر سوخته ایران همزمان است و مراودات نزدیک داشته است و تقریبا پس از ورود آریائیها بین دو هزار تا هزار و هشتصد قبل از میلاد، هر دو ازبین رفته‌اند.

ورود آریائیها به هند در فرهنگ دین و ادبیات و سیستم اجتماعی این سرزمین نقش بسیار مهمی داشته است که از آن جمله می‌توان به شکل‌گیری سانسکریت اولیه، تدوین متون مقدس هندوئی و سیستم طبقاتی جامعه هند اشاره نمود.

اولین دوران امپراتوری هند با حکومت سلسله موریا بین سالهای سیصد و بیست و شش تا دویست سال قبل از میلاد شکل گرفت. قدرتمندترین حاکم تاریخ هند تا قبل از گورکانیان، آشوکای بزرگ نام دارد که سومین شاه این سلسله است. وی در تمام جنبه‌های هنری و اجتماعی و سیستم اداری از هخامنشیان ایران الهام گرفت. آثار بسیار مهم حجاری این دوره مانند پیکره چهار شیر (نماد ملی هند) بسیار تحت تاثیر حجاری تخت جمشید است.

دومین حکومت بزرگ هند کوشاناها هستند که دارای دو مرکز تابستانی قندهار و زمستانی ماتهورا بودند این دوره در اوایل قرن اول میلادی بوجود آمدند و با پارتیان یا اشکانیان ایران مراودات نزدیکی داشته‌اند و به لحاظ هنر سبک هنر قندهار در این دوره بسیار با هنر اشکانیان و یونانیان ساکن باختر نزدیک است. این سه قوم دارای روابط خوب و دوستانه بوده‌اند.

سومین سلسله قدرتمند به نام گوپتا از سال سیصد و بیست تا پانصد و پنجاه میلادی در شمال هند حاکمیت داشته و برخلاف موریاها، حکومت بر مبنای ایجاد حاکمان محلی را برحکومت مرکزی ترجیح می‌داده‌اند. در این دوران که به تاریخ کلاسیک هندوئی شناخته می‌شود، این آیین شکل متحدتری گرفت و اولین معابد هندویی به سبک حاضر در این دوران تأسیس شد.

پس از گوپتاها تا قرن سیزده میلادی حکومت‌های زیادی در شمال هند با درگیری، شکست و پیروزی یکی پس از دیگری برروی کار آمدند. با توجه به عدم قدرتمندی این حکومت‌ها، جنوب هند امنیت و آرامش بیشتری نسبت به شمال داشت و سرگرم تعامل و تجارت با اعراب مسلمان و منطقه جنوب آسیا بود و نقش مهمی در روابط خاورمیانه با خاور دور ایفا می‌کرد.

اولین تماس اسلام با آسیای جنوبی، سال هفتصد و یازده میلادی است که مسلمانان تا کناره رود سند که هم اکنون در پاکستان است پیش آمدند.

در قرن دهم میلادی سلطان محمود غزنوی پنجاب را تصرف کرد و بارها به شمال هند حمله کرد. مهمترین رویداد این دوران سفر ابوریحان بیرونی به هند بود که حاصل آن اثر باارزش ماللهند است.

تا قرن سیزدهم تاخت و تازهای زیادی به هند صورت می‌گرفت، اما چندان ماندگار نبودند، تا اینکه در این زمان مسلمانان شهر دهلی را تصرف کردند و اولین حکومت مسلمانان، به نام دوران سلطنت یا غلامان مسلمان را بنیان گذاشتند واسلام رسماً بر هند حاکم شد.

در اوایل قرن شانزدهم میلادی بابر شاه با شکست دادن ابراهیم لودهی، آخرین شاه سلسله لودهی، دهلی را تصرف و سلسله گورکانیان هند را تاسیس کرد که تا زمان سلطه انگلستان ادامه داشت. در این دوران روابط اجتماعی، فرهنگی، ادبی و هنری ایران و هند به اوج دوران طلایی خود رسید.

اروپائیان منافع مادی خود در هند را زمانی دریافتند که در سال ۱۴۹۸ پرتغالیان به هند راه یافتند و در منطقه گوا مستقر شدند.

از اوایل قرن شانزده، کمپانی‌های بزرگ تجاری در هند توسط غربیان، مانند کمپانی هند شرقی، ثروت‌های طبیعی و مادی هند را تاراج می‌کردند، تا این که در اواخر قرن هجدهم بریتانیائی‌ها، سپاهیان فرانسه و آخرین پادشاه گورکانیان ، بهادرشاه ظفر، را شکست دادند و یگانه قدرت سلطه اداری و اقتصادی هند شدند. اولین تهدید جدی طغیان علیه استعمار انگلستان طی سالهای۱۸۵۷–۱۸۵۸ میلادی صورت گرفت.

تا اوایل دهه ۱۹۲۰م.، حرکت‌های آزادیخواهانه‌ای در هند دیده می‌شد، اما این مبارزات به طور جدی زمانی آغاز شد که رهبری حزب کنگره هند را که در سال هزار و هشتصد و هشتاد و پنج تاسیس شده بود، مهاتما گاندی و جواهر لعل نهرو به عهده گرفتند و با سیاست عدم خشونت و خود اتکایی، به زودی نفوذ بسیار زیادی در جامعه یافتند.

همزمان با جنگ جهانی دوم و سیر گسترش نهضت استقلال هند، انگلستان که با دشواری مالی و اداری روبرو شده بود، هند را مستقل اعلام نمود و این کشور را ترک کرد.

احزاب مهم:

بیش از ۷۰۰ حزب سیاسی در هند وجود دارد که به سه گروه ملی، منطقه‌ای (ایالتی) و محلی تقسیم می‌شوند. از میان آنها حزب کنگره، حزب بهاراتیا جاناتا (بی جی پی) و حزب کمونیست

مارکسیست (سی پی ام)، سه حزب ملی هستند که از بزرگترین احزاب بشمار می‌روند. حزب کنگره سال ۱۸۸۵م. تأسیس شد و در سال ۱۹۱۴م. با ورود مهاتما گاندی به این حزب دوره جدیدی در فعالیت‌های آن آغاز گردید. گاندی با رهبری حزب کنگره پرچمدار نهضت استقلال هند شد و در اثر مبارزات این حزب، سرانجام هند در سال ۱۹۴۷م. به استقلال رسید. حکومت هند پس از استقلال، بیش از چهار دهه در دست حزب کنگره قرار داشت.
حزب بهاراتیا جاناتا (بی جی پی) که در سال ۱۹۸۰ تأسیس شد، طی ۲۰ سال به تدریج از قدرت چشمگیری برخوردار گردید. پس از واقعه تخریب مسجد بابری، این حزب توانست طی سالهای ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۴ قدرت را در دست داشته باشد. این حزب اگرچه مجدّداً قدرت را به حزب کنگره واگذار کرد، ولی همچنان به عنوان یک رقیب جدی برای حزب کنگره باقی مانده است.

جغرافیای هند:

مساحت کشور هند به عنوان هفتمین کشور بزرگ دنیا، بالغ بر ۳ میلیون و ۲۷۸ هزار و ۲۶۳ کیلومتر مربع، کمی بیش از دو برابر مساحت ایران است و در منطقه نیم کره شمالی قرار دارد.
گستره هند، بخش اعظم جنوب آسیا و شبه قاره هند را به خود اختصاص داده است. این کشور در مرزهای شمالی با کشورهای چین، بوتان، نپال، در شمال غربی با کشورهای پاکستان و

افغانستان و در شرق با کشورهای میانمار (برمهٔ سابق) و بنگلادش دارای خط مرزی مشترک است. در محدودهٔ جنوب شرقی هند نیز کشور سریلانکا واقع است که توسط یک گذرگاه باریک آبی در تنگه پالک و خلیج مُنار از هند جدا شده است. فاصله بین شمال تا جنوب این کشور ۳۲۱۴ کیلومتر و فاصله بین شرق تا غرب ۲۹۳۳ کیلومتر است.

جغرافیای هند به طور کلی به سه بخش تقسیم می‌شود: فلات بلند هیمالیا، جلگه گنگ و شبه جزیره جنوب هند که مناطق مختلف کوهستانی، دره رودخانه‌ای، کویر، دشت و جنگل را در بر می‌گیرد. پائین‌ترین سطح هند، در اقیانوس هند، با ارتفاع صفر و بلندترین نقطه این کشور، قله کانچنجنگا، با ارتفاع ۸۵۹۸ متر در هیمالیا قرار دارد که سومین قله مرتفع جهان است.

رودخانه‌های طویل هند، شامل: براهماپوترا و ایندوس۲۹۰۰ کیلومتر، گنگا ۲۵۰۰ کیلومتر، گوداواری۱۴۷۰ کیلومتر، کریشنا ۱۴۰۰ کیلومتر، یامونا ۱۳۷۰ کیلومتر و نارمادا ۱۳۰۰ کیلومتر هستند.

آب و هوای هند:

آب و هوای هند دارای تنوع بسیار قابل توجهی از کوهستان‌های همیشه پوشیده از برف هیمالیا تا منطقه حاره و گرمسیری میانه و جنوب و کویر خشک غرب این کشور است. چهار فصل هند نیز

شامل: سرد وخشک از ماه دسامبر تا فوریه، گرم و خشک از ماه مارس تا مه، فصل بارش از ماه ژوئن تا سپتامبر و معتدل در ماه‌های اکتبر و نوامبر است. به طور میانگین۱۰۰۰ تا۱۵۰۰میلمتر باران در سال، تقریبا سراسر هند را در بر می‌گیرد که این مقدار به۲۵۰۰ میلیمتر در سواحل و ناحیه شمال شرقی هند نیز میرسد.

جمعیت:

بر اساس آمارهای رسمی، جمعیت هند بالغ بر یک میلیارد و دویست میلیون نفر اعلام شده که هفده درصد جمعیت دنیا را شامل می‌شود. رشد میانگین جمعیت هند از سال ۱۹۷۵ تاکنون دو درصد است و حدود هفتاد و دو در صد در مناطق روستائی زندگی می‌کنند.

نژاد:

نژاد مردم هند، شامل: هفتاد و دو درصد هندو آریائی، بیست و پنج درصد دراویدی و سه درصد نژاد زرد است. اگر چه این نژادها بر اساس شرایط مکانی، فرهنگی و دینی نیز دارای تقسیمات خاص خود هستند.

زبان:

آمار رسمی دولت، صد و چهارده زبان را در سراسر هند معرفی

می‌کند که بیست و دو زبان دارای جمعیت بالای یک میلیون نفر است. دویست و شانزده گویش محلی نیز دارای جمعیت بیش از ده هزار نفر می‌باشند. حدودا به هشتصد و پنجاه گویش و لهجه و زبان نیز روزانه مکالمه می‌شود. بر اساس منابع دولتی بیش از هزار و ششصد زبان و لهجه در هند وجود دارد. زبان رسمی ایالت دهلی به ترتیب انگلیسی، اردو و هندی است.

رایج‌ترین زبان، هندی است که در کنار انگلیسی که زبان تجارت و تحصیل عالیه است، تقریبا در سراسر هند آموزش داده می‌شود. بیست و دو زبان که به طور رسمی در امور قضائی، سیاسی، آموزشی، چاپ، نشر و رسانه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند، عبارتند از: آسامی، بنگالی، بودو، دوگری، گجراتی، هندی، کان نادا، کشمیری، کنکاری، مایتالی، مالایام، مانیپوری، مراتی، نپالیاوریا، پنجابی، سانسکریت، سانتالی، سندی، تامیل، تیلگو، اردو و انگلیسی، هرچند زبان‌های محلی دیگر هم هست که فقط توسط مراجع و دولت‌های محلی رسماً مورد تائید هستند.

زبان فارسی در هند:

زبان فارسی هشت قرن پیش وارد هند شد، ۷۰۰ سال بر تارک اندیشه، روابط، سیاست، اقتصاد و فرهنگ مردم هند حاکمیت داشت و می‌درخشید، به گونه‌ای که کلیه آثار مهم فرهنگی، مذهبی، سیاسی، ادبی، مکاتبات، اسناد شخصی و دولتی و احکام

قضایی هند به زبان فارسی نوشته می‌شد و مدت‌های مدیدی، این سرزمین مهد پرورش شعر و ادب فارسی بود. زبان فارسی از آغاز اولین دوره سلطنت مسلمانان در قرن هشتم میلادی به هند راه یافت و در اندک مدتی زبان رسمی دربار و محافل دولتی و زبان اندیشمندان و فرهیختگان این سرزمین شد. اهمیت زبان فارسی در شبه قاره چنان زیاد بود که حتی بومیان هند، آیین دانستن زبان فارسی را مایهٔ فخر و مباهات و نشانی از فرهیختگی می دانستند و چنین اندیشه‌ای باعث شد تا بسیاری از آثار علمی، ادبی، مذهبی و تاریخی بسیار ارزشمندی را تألیف کرده زبان فارسی در هند شاعران بزرگی همچون بیدل دهلوی، امیر خسرو دهلوی، میر تقی میر، علامه اقبال لاهوری و میرزا اسدالله غالب دهلوی در خود پروراند و سبک هندی را در شعر فارسی به وجود آورد. هم اکنون آثار گرانبها و نسخ خطی بسیار ارزنده موجود در هند حکایت از این واقعیت دارد. هنوز فرهنگ دوستان و ادب پروران و اندیشمندان هند در تلاشند تا این گنجینه گرانبهای فرهنگی را حفظ و گسترش دهند و همه ساله آثار ارزشمندی توسط استادان علاقه‌مند، به بازار ادب عرضه می‌شود. لازم به ذکر است که در سراسر هند بیش از پنجاه بخش زبان فارسی در دانشگاه‌ها و کالج‌ها به فعالیت اشتغال دارند. بیش از صد مدرسه و دبیرستان فعالانه به تدریس زبان فارسی

می‌پردازند. در اکثر قریب به اتفاق مدارس سنتی اسلامی، زبان فارسی در متون درسی وجود دارد و بسیاری از علما و مدرسین با دیوان‌های شعرای بزرگ، خصوصاً گلستان سعدی و مثنوی مولانا، آشنا و مانوس هستند.

دین:

هندوستان، مهد دین های بزرگ و دربرگیرنده بخش عظیمی از پیروان ادیان جهانی هم چون: هندو، بودایی، اسلام، مسیحیت، زرتشتی و ... است. در این کشور هر یک از پیروان ادیان، فرهنگ، زبان و عبادتگاه خود را داشته و با تعصبی خاص همراه با احترام به دیگر فرقه‌های مذهبی، آداب و سنّت‌های مذهبی شان را پاس می‌دارند. وجود شگفت‌انگیز مسجدی در کنار بتکده و کلیسایی در جوار کنیسه امری عادی تلقی شده و تنها حیرت گردشگران خارجی را بر می‌انگیزند؛ و تفاوت‌های فاحشی که در آداب و رسوم، ازدواج و سبک زندگی مردمان هند دیده می‌شود، ناشی از همین تفاوت ادیان و تنوع تشریفات مذهبی است.

اسلام:

در سال ۱۵ هجری، فرمانروایی امارت بحرین و عُمان، از سوی خلیفه دوم به «عثمان بن ابی العاص ثقفی» سپرده شد. او نیز برادرش «حکم» را به امیری بحرین گماشت و پس از چندی

فرمان حمله به هند را برای او نوشت. حکم ابن ابی العاص از راه دریا در سواحل «گجرات» نیرو پیاده کرد و به شهر «تهانه» وارد شد؛ ولی در این حمله ناکام ماند. وی در حمله‌ای دیگر شهر «بهروج» را ـ که در حوالی شهر بمبئی فعلی قرار دارد. فتح کرد؛ ولی از آنجا که خلیفه دوم با مسافرت دریایی به شدت مخالفت بود در این باره به عثمان بن ابی العاص نامه‌ای اعتراض آمیز نوشت و او را از پیامدهای این عملیات برحذر داشت. در سال ۹۳ هجری لشکرکشی نیمه تمام حکم را «محمد ابن قاسم ثقفی» (داماد حجاج بن یوسف) پی گرفت و در مدت اندکی بر «سند» تسلط یافت. بعدها «جنید ابن عبدالرحمن کومری» از سوی هشام بن عبدالملک به امارت سند رسید، او با حمله به گجرات ضمن تصرف شهر «سالوه» و «بهروج» غنایم بسیاری به دست آورد.

در سال ۱۵۹ هجری در زمان خلافت المهدی بالله (خلیفه عباسی) «عبدالملک ابن شهاب العهمی» با لشکری بسیار به هند حمله برد، این سپاه اگرچه در ابتدا پیشروی‌های بسیار داشت، اما با شیوع بیماری در میان لشکریان، از پای درآمد.

هم زمان با ورود این سپاهیان، تعدادی بازرگان مسلمان نیز به سواحل «کارناتاکا» و «کرلا» پا گذاشتند و همراه با حکمرانان مسلمان که اینک حکومت‌های کوچک اسلامی را در هند ایجاد کرده بودند، با بذل مال و ایثار و فداکاری ـ که نشان از اعتقاد

عمیق آنان به اسلام بود ـ با ترویج و تشویق مردم و حتی زمامداران هند، به تبلیغ اسلام پرداختند.

این روند ادامه یافت تا آن که سلطان محمود غزنوی از طریق شمال به هند حمله کرد. او هفده بار به این سرزمین لشکر کشید. سلسله غزنویان، نزدیک به دویست سال در قسمت‌هایی از شبه قاره حکومت کردند. در حقیقت، زبان و فرهنگ فارسی همراه لشکریان سلطان محمود، به لاهور و مولتان رسید و سپس در سراسر هند گسترش یافت.

طبق برخی از آمار رسمی دولت هند، هم اکنون تعداد مسلمانان این کشور بیش از ۱۲۰ میلیون نفر است؛ ولی مسلمانان اعتقاد دارند از بسیاری از آنها سرشماری نشده است، و تعداد حقیقی آنان به ۲۳۰ میلیون نفر می‌رسد که حدود ۱۷ درصد سکنه هند را تشکیل می دهد. نزدیک به ۷۰ درصد مسلمانان هند، سنی مذهب و پیرو مکتب حنفی، و بقیه شافعی مذهب و یا شیعه هستند. شیعیان حدود سه در صد کل جمعیت هند، یعنی بیش از ۲۸ میلیون نفر می‌باشند.

اکثریت شیعیان، اثنی عشری و تعداد کمی پیرو فرقه اسماعیلیه می‌باشند. از ۳۵۶ ناحیه هند، مسلمانان در ۹ ناحیه متجاوز از ۱۰ درصد سکنه آنها را تشکیل می‌دهند. حدود ۱۰ درصد مسلمانان نیز در ایالاتی واقع‌اند که اکثریت با هندوهاست.

در سال‌های اخیر با وجود آن که تعداد مسلمانان هندوستان رو به افزایش است؛ ولی نقش سیاسی آنان در حکومت، به دلیل تفرقه و قوم‌گرایی رو به کاهش نهاده است، به عنوان مثال در انتخابات سال ۱۹۸۴ از ۵۴۳ نماینده، ۳۹ نماینده از مسلمانان بودند در حالی که در سال ۱۹۸۹ این تعداد به ۳۲ نفر تنزل یافت.

آموزش

بر اساس آخرین آمار منتشره، ۸۵/۵ درصد مردم بالای ۱۵سال هند با سواد هستند که سهم مردان ۷۲/۳ درصد و زنان ۴۴/۴ درصد است که نسبت به کشورهای حوزه جنوب آسیا، آمار بالایی است. دوره‌های آموزشی قبل از دانشگاه، شامل: دوره ابتدایی از اول تا کلاس هشتم، دوره دوم شامل: کلاس‌های نه و ده و دوره نهایی شامل: کلاس‌های ۱۱و۱۲ است، این تقسیم‌بندی می‌تواند توسط دولت‌های محلی ایالت‌ها، بنا به شرایط منطقه‌ای و محلی تغییر یابد.

دانشگاه و مؤسسات آموزشی عالی در هند:

کشور هند در نیم قرن اخیر به پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های مختلف علمی و فنی نایل آمده است. این کشور در حال حاضر با داشتن بیش از ۵۳۵ دانشگاه، ۱۷۰۰۰ دانشکده، ۱۸۰۰۰ دانشکده دخترانه، ۳۰ موسسه ملی آموزش عالی و ۷۰۰

مرکز تحقیقات علمی، مقام نخست را در بین کشورهای در حال توسعه و مقام سوم تحقیقاتی را در سطح جهان داراست.

نظام آموزش عالی کشور هند، دارای ارزش و اعتبار بین‌المللی است و مدارک دانشگاه‌های معتبر هند مورد قبول دانشگاه‌ها و مراکز معتبر علمی جهان است. در حال حاضر، جمع کثیری از دانش آموختگان دانشگاه‌های هند در مؤسسات و مراکز معتبر علمی و تحقیقاتی کشورهای پیشرفته دنیا مشغول به کار، تدریس و پژوهش هستند.

همچنین از سراسر جهان دانش پژوهان فراوانی به این کشور سفر نموده و در دانشگاههای معتبر هند تحصیل می‌نمایند دانشجویان ایرانی نیز از جمله آنها هستند که در شهرهای مختلف حضور یافته و در دانشگاه‌های معتبر به تحصیل اشتغال دارند.

در حال حاضر تعداد دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در هند به حدود ۷۰۰۰ نفر می‌رسد (سال تحصیلی ۹۱-۹۰) که در دانشگاه‌های مختلف هند مشغول به تحصیل و پژوهش هستند.

برای آشنایی بیشتر دانشجویان مشتاق به تحصیل در دانشگاه‌های هند و هدایت آنان به رشته‌های مورد نیاز جامعه و معرفی مراکز علمی و مؤسسات آموزشی معتبر جزوه‌ای به عنوان راهنمای تحصیلات تکمیلی در هند توسط رایزن علمی سفارت جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو تدوین شده است که لازم است هر

دانشجوی خواهان تحصیل در هند آن را مطالعه نماید. تا با آشنایی با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی معتبر هندوستان در دو گروه ممتاز و خوب بتواند انتخاب صحیح را داشته باشد.

بهداشت

هند با توجه به جمعیت بسیار زیاد و شرایط آب و هوایی، از وضعیت بهداشتی مطلوبی برخوردار نیست. ۲۱ درصد از مردم هند از سوء تغذیه رنج می‌برند و از بیماری‌های رایج دراین کشور می‌توان سل، مالاریا، تیفوئید، گواتر، جزام و طاعون را نام برد. بر اساس آمار سال ۲۰۰۴ دولت ۰/۵در صد مردم برابر با ۱/۵ میلیون نفر به بیماری ایدز مبتلا هستند.

اقتصاد

پول رایج: واحد پول هند، «روپیه» است که اجزاء آن پیسه (یک صدم روپیه) می‌باشد. هر دلار تقریباً برابر با ۵۰ روپیه با اختلاف۲ تا ۳ روپیه می‌باشد. در این کشور، خرید و فروش ارز خارجی در بازار آزاد غیر قانونی است و تبدیل ارز تنها در بانک، صرافی‌های مجاز یا محل‌های مستقر در هتل‌ها و فرودگاه ها مجاز می‌باشد.

بین سال‌های بعد از استقلال تا دهه ۱۹۷۰م. اقتصاد هند از محدوده فعالیت‌های کشاورزی، ماهیگیری، منابع جنگلی و

نساجی به صنایع سنگین، حمل و نقل و مخابرات گسترش یافت. در خلال دهه‌های ۱۹۸۰م. و۱۹۹۰م. بخش خصوصی در اقتصاد هند نقش مؤثری پیدا کرد و در بسیاری از صنایع مانند فنآوری اطلاعات و کامپیوتر پیشرفت‌های زیادی بدست آمد و هند به بازار جهانی راه یافت.

با آزاد سازی تجارت و خصوصی سازی بسیاری از صنایع و کارخانه‌های دولتی، طی دهه۱۹۹۰م. رشد اقتصادی هند سالانه هفت درصد افزایش یافته است. علیرغم گسترش صنایع هنوز ۶۰ درصد جمعیت شاغل، به بخش کشاورزی اختصاص دارد. سهم کشاورزی از تولید ناخالص ملی۶/۲۲ درصد است.

منابع طبیعی مهم و دارای ارزش اقتصادی در هند را زمین‌های زراعی، بی اکسید کروم، ذغال سنگ (مقام چهارم در جهان)، الماس، سنگ آهن، منگنز، سنگ آهک، میکا، تیتانیوم، گاز طبیعی و نفت تشکیل می‌دهند.

بیش از۱۷۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع زمین زراعی سالانه تحت پوشش کشاورزی قرار می‌گیرد. نزدیک به بیست درصد سرزمین هند پوشیده از جنگل است.

در زمینه رشد صنعت توریست، هند یکی از سریعترین کشورهای جهان است که به طور میانگین سالانه۸/۸ درصد رشد دارد و پذیرای بیش از۲/۵ میلیون نفر گردشگر خارجی در سال است.

واردات هند بیشتر در زمینه نفت و گاز، فراورده‌های نفتی، الماس و سنگ‌های جواهرات تراش نخورده است.

عمده صادرات هند نیز شامل: فراورده‌های صنعت دارویی، محصولات کشاورزی، نساجی، جواهرات، آهن، فولاد، چرم، مواد شیمیائی و ماشین‌آلات است که به آمریکا، انگلستان، چین، ژاپن و اروپا صادر می‌شوند.

درگاز سوز کردن خودروها، هند مقام پنجم را در میان کشورهای جهان و شهر دهلی مقام اول را در میان شهرهای جهان بدست آورده است.

هند، سومین بازار نفت خام آسیا در حال حاضر و دومین بازار گاز است. این کشور مقام اول در تولید سبزیجات و شیر و مقام دوم در تولید چای، شکر و برخی اقلام دیگر را در جهان داراست.

شبکه راه آهن این کشور که توسط دولت اداره می‌شود، از بزرگترین شبکه‌های راه آهن جهان است که دارای ۱۰۸هزار کیلومتر خط آهن میباشد. راه آهن هند۵۶۰ میلیون مسافر را جابجا می‌کند. شهرهای بزرگ هند مانند دهلی، بمبئی، کلکته، بنگلور و حیدرآباد نیز دارای سیستم راه‌آهن شهری و مترو هستند.

هند دارای ۱۲ بندرگاه مهم با ظرفیت ۳۹۰ میلیون تن و ۱۸۵

بندرگاه کوچکتر است.

شبکه حمل و نقل هوائی هند نیز در اختیار دو شرکت دولتی و دوازده شرکت خصوصی است.

دولت و سیاست

دولت هند، دولتی دمکراتیک است که توسط مجلس منتخب مردم تشکیل می‌شود و شامل دولت مرکزی و دولتهای ایالتی است.

هند دارای ۲۸ ایالت و ۵ منطقه فرمانداری تحت نظارت مرکز می‌باشد. هریک از ایالت‌ها از استقلال نسبی در اداره امور داخلی خود برخوردار بوده و دارای سروزیر، شورای وزیران و مجلس ایالتی هستند که در جهت اداره امور ایالت خود دارای اختیارات نسبی می‌باشند تشکیلات این کشور بر اساس قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه تنظیم شده است. رئیس جمهور که به صورت تشریفاتی است، توسط مجالس دوگانه لوک سابا و راجیا سابا انتخاب می‌شود. مجلس لوک سابا دارای پانصد و چهل و پنج کرسی است و حزبی که اکثریت آرا را در انتخابات به دست آورد، نخست وزیر را تعیین می‌کند و با احزاب ائتلافی هیئت دولت را تشکیل می‌دهد.

قوه قضائی کشور که در راس آن دیوان عالی کشور متشکل از یک رئیس و بیست و پنج قاضی است، قرار دارد و به همراه

دادگاه‌های عالی هر ایالت دارای استقلال کامل است.

کمیسیون انتخابات این کشور یک نهاد مستقل دولتی است که اختیار کامل در تشخیص شرایط برگزاری و نظارت کامل بر برگزاری انتخابات را دارد. حداقل سن قانونی رای دهندگان۱۸ سال است.

رسانه‌ها:

رسانه‌های هند در بخش‌های چاپ و نشر، رادیو، تلویزیون، فیلم و شبکه اینترنتی بطور گسترده در سراسر هند فعال هستند. بخش عمده آن در دست بخش خصوصی و بخش بسیار کمی تحت نظر دولت هند است. بازار رسانه‌های هند بزرگترین بازار جهان است بیش از یکصد میلیون نسخه روزنامه در هفتاد هزار عنوان هر روز در سراسر هند به زبان‌های مختلف این کشور انتشار می‌یابد و بیش از پانصد شبکه تلویزیونی که هفتاد کانال خبری را در بر دارد سراسر هند را تحت پوشش قرار داده است.

رسانه‌های چاپی:

اولین روزنامه مهم و فراگیر هند بنام بنگال گزت در تاریخ ۱۷۸۰ میلادی زیر نظر حکومت محلی انگلستان در ایالت بنگال و شهر کلکته انتشار یافت. در پی آن روزنامه‌های کلکته گزت، ایندیا

گزت و مدرس کونر (۱۷۸۵) و بمبئی هرالد در سال ۱۸۲۲ به زبان گجراتی انتشار یافت.

روزنامه تایمز آف ایندیا قدیمی‌ترین روزنامه در حال چاپ آسیاست که در سال ۱۸۳۸ میلادی تحت عنوان بمبئی تایمز و ژورنال بازرگانی توسط کمپانی بنت کولمن انتشار یافت. این کمپانی در سال ۱۹۶۱ چاپ روزنامه تایمز اقتصادی را بطور مستقل آغاز کرد.

بزرگترین کمپانی‌های رسانه‌های چاپی، گروه تایمز آف ایندیا، ایندین اکسپرس، هندوستان تایمز، هندو و آناندا بازار پاتریکا جزو مهمترین ارباب رسانه‌ای هند هستند.

بزرگترین رسانه هند تایمز آف ایندیا است. این رسانه دارای شانزده انتشارات، پانزده چاپخانه، پنجاه و پنج مرکز فروش، هفت هزار نفر کارمند، پنج روزنامه سراسری که نزدیک به چهل و سه میلیون کپی روزانه منتشر می‌کند. دو مجله اصلی و بیست و نه مجله فرعی که ۲۴۶۸ شهر را مورد پوشش قرار می‌دهد.

تایمز همچنین دارای سی و دو مرکز رادیویی، دو کانال تلویزیونی خبری و یک کانال شیوه زندگی دارد. در آمد سالانه این گروه یک میلیارد دلار است.

رادیو:

در سال ۱۹۲۷ میلادی رادیو به عنوان ابزار جدید رسانه در هند معرفی شد و در عرض سه سال یعنی سال ۱۹۳۰ میلادی بطور فراگیر مورد استفاده قرار گرفت و شبکه سراسری رادیوی هند شکل گرفت در سال ۱۹۳۷ میلادی رادیوی هند به عنوان رادیو سراسری هند در همه مناطق هند قابل دسترسی شد.

اولین رادیوی خصوصی توسط آقای گوپال سوامی در سال ۱۹۳۶ میلادی در شهر میسور ایالت کارناتاکا راه اندازی شد اسم این کانال آکاش وانی است و در حال حاضر نیز در سیستم رسانه‌های هند فعال است آکاش به معنی آسمان و وانی به معنای صدا است و در کل به معنای صدای آسمانی است.

تلویزیون:

تلویزیون در سال ۱۹۵۹ میلادی با پخش زمان محدودی بعنوان بخشی از شبکه رادیو سراسری هند آغاز شد و از سال ۱۹۶۵ بصورت پخش کامل جایگاه خود را در میان رسانه‌های هند باز کرد و تحت عنوان دوردارشان همواره با رادیو سراسری هند زیر نظر وزارت اطلاعات و رسانه‌های هند قرار گرفت. این شبکه بعنوان تنها شبکه تلویزیونی هند تا سال ۱۹۹۱ در سراسر هند و به همه زبانهای این کشور فعالیت می‌کرد.

سال ۱۹۹۱ سال بازنگری اقتصاد هند بود و با سیاستگزاری‌های دولت و مجلس وقت بازار هند از انحصار داخلی بیرون آمد و اجازه دور رقابت به بازار بین‌المللی و شرکت‌های چند ملیتی داده شد که در همه سیستم‌های اقتصادی هند سرمایه‌گذاری نمایند. اولین شبکه‌ها مانند سی.ان.ان، بی بی سی، سی ان بی سی (کانال اقتصادی) و پی.تی.وی و بدنبال آن روبرت مردوخ با شبکه کانال‌های استار به هند وارد شد دوردارشان نیز با توجه به تحولات بزرگ، سیستم جهانی شدن و مدرنیته را پذیرفت و با تاسیس هزار و چهارصد پایگاه در سراسر هند مقام چهارم شبکه تلویزیونی در جهان را بدست آورد علاوه بر کانال‌های بین‌المللی و دوردارشان، شبکه‌های خصوصی زیادی در هند بوجود آمد و در کنار شبکه‌های دیگر در سراسر هند فعالیت می‌کنند برخی از این شبکه بین‌المللی هستند شبکه ای.تی.وی از حیدرآباد نزدیک به یکصد و بیست و چهار کشور را تحت پوشش دارد. شبکه زی نیز از مهاراشترا است که در بسیاری از کشورهای عربی، اروپایی و آمریکایی بیننده دارد. این شبکه‌ها علاوه بر دارا بودن زبان‌های بومی و انگلیسی در موضوعات مختلف مانند خبر، فیلم، برنامه‌های ورزشی، خانوادگی، اقتصادی و غیره دارای کانال‌های ویژه‌ای هستند.

نکته جالب این است که برخی از شبکه‌های بین‌المللی خارجی که در هند فعال هستند از جمله شبکه استار در بیشتر کانال‌های خود برنامه‌های سریال، مستند، مستند داستانی، خبری و ورزشی به زبان هندی و براساس فرهنگ و اجتماع هند پخش می‌کنند. سایر برنامه‌های این کانال‌ها که دارای جنبه‌های فرهنگی غربی است رواج چندانی ندارند.

برخی دیگر از کانال‌های تلویزیونی هند مربوط به جناح‌های سیاسی است که تقریباً در هر ایالت و شهرهای بزرگ برنامه‌های مختلف برای تبلیغ در کنار سایر برنامه‌ها از جمله خبر و گزارش پخش می‌کنند.

گروه دیگری از کانال‌های تلویزیونی صرفاً برای امور دینی و مذهبی است که در آن تنها به موضوعات معنوی، سخنرانی‌ها، پخش زنده مراسم و عبادات پرداخته می‌شود. به عنوان مثال یک کانال ۲۴ ساعته مربوط به آئین سیک، تنها به پخش زنده مراسم و ادعیهٔ معبد طلایی شهر امریتسر اختصاص دارد.

در نهایت می‌توان شبکه‌های تلویزیونی هند را به دو دسته تقسیم نمود:

۱ـ دولتی ۲ـ خصوصی

شبکه‌های دولتی سراسری در هند ۱۰ کانال می‌باشد و در هر ایالت نیز یک کانال استانی وجود دارد شبکه‌های خصوصی نیز به

بیش از ۵۰۰ شبکه می‌رسد که به صورت متنوع برنامه پخش می‌نمایند.

سینمای هند:

بزرگترین سینمای جهان به لحاظ تولید، سینمای هند است. با توجه به تنوع فرهنگ و زبان، صنعت سینمای هند به چهارده قسمت تقسیم می‌گردد که شامل: سینمای آسام، بنگالی، بوجپوری، گجراتی، هندی، مرآتی، کُنکاری، اوریا، پنجابی، کانادا، مالایام، تلگو، تولو و تامیل می‌باشد. براساس آمار در سال ۲۰۱۰ میلادی مجموعاً ۱۲۷۴ فیلم در کشور هندوستان تولید شده است. سهم فیلمهای هندی در این میان تنها ۲۱۵ فیلم بوده است. و چهار زبان جنوب هند تعداد ۶۳۱ فیلم تولید کرده بودند. فیلمهای تولید هند در بازار جهانی نیز سهم ویژه‌ای دارند اکثر کشورهای جنوب و شرق آسیا، جنوب و مرکز آفریقا، اروپا، امریکا و جنوب آمریکا و نیز استرالیا بازار خوب سینمای هند هستند.

با اختراع صنعت سینما توسط برادران لومیر در سال ۱۸۹۵م. در شهر لندن در مدت زمان کوتاهی سراسر اروپا را سینما فرا گرفت و یک سال بعد اولین فیلم در سال ۱۸۹۶ در بمبئی به نمایش گذاشته شد.

اولین فیلم هند به نام شری پوندالیک توسط دادا صاحب توم در ماه می ۱۹۱۲ بر روی پرده رفت و یک سال بعد در سال ۱۹۱۳ اولین فیلم بلند سینمایی توسط دادا صاحب فالک به نام راجا هانش چندرا ساخته شد. در این فیلم که به زبان مرآتی ساخته شده بود نقش زنان را هنرپیشگان مرد بازی کردند. همچنین اولین تهیه کننده بزرگ سینمای هند که به طور میانگین سالانه ده فیلم سینمایی را تولید و توزیع می‌کرد جمشید جی فارام جی مادان در کلکته بود. فیلم عالم آرا اولین فیلم ناطق سینمای هند توسط اردشیر ایرانی در ماه مارس سال ۱۹۳۱ به روی پرده رفت. وی اولین تهیه کننده فیلم‌های ناطق هند است که به زبانهای مختلف در همان سال فیلمهای مهمی از جمله کالی داس را ساخت. در دهه ۳۰ قرن بیستم میلادی موسیقی و رقص به صحنه سینما وارد شد و بسرعت جزء لاینفک سینما شد. اولین فیلم‌ها از این سری ایندرا سابها و دیوی دیویانی را می‌توان نام برد.

اولین فیلم توقیف شده سینمای هند ورات ساخته آر.اس.ای چودهری است که توسط حاکمان وقت انگلستان در سال ۱۹۳۰ توقیف و سانسور شد زیرا در آن هنرمندان هندی دارای نقش‌های رهبری مردم بودند. دوران طلایی سینمای هند به گفته تاریخ‌دانان و متخصّصان سینما از دهه چهل تا آخر دهه شصت

قرن بیستم بوده است. فیلمسازان بزرگ هند و در راس آن ساتیا جیت رای سینمای هند را در عالم هنری به سینمای جهانی تبدیل کردند. وی علاوه بر ساخت فیلم‌های بزرگی که در تاریخ سینمای هند ابدی شده‌اند برای رشد فرهنگ سینما و عرضه فیلم‌های فرهنگی و هنری و نه تجاری، فدراسیون انجمن‌های سینمایی هند را برای اولین بار در کلکته تأسیس کرد که هم اکنون این انجمن‌ها در سراسر هند فعالیت می‌کنند.

سیاست خارجی هند

سیاست روابط خارجی هند بر دو اصل عدم تعهد و توسعه اقتصادی استوار است و وزارت امور خارجه هند مسئول اصلی روابط خارجی است.

به دنبال سیاست‌های اخیر اقتصاد باز، دست‌یابی به انرژی اتمی، شرایط ایجاد شده بعد ازجنگ سرد و فروپاشی اتحاد شوروی، هند نقش تاثیرگذاری بر جامعه جهانی پیدا کرده است.

این کشور از بنیانگذاران جنبش عدم تعهد بوده و عضو تعداد زیادی از سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان تجارت جهانی و سازمان بین‌المللی انرژی اتمی می‌باشد.

امنیت ملی:

سیاست امنیت ملی توسط نخست وزیر و هئیت وزرا در صدر و

در کمیته وزارت دفاع و روسای کمیته‌های دفاعی نهادها تدوین می‌شود و از مشارکت سیستم اطلاعات و امنیت، کمیته مشاوران متخصّص و گروه‌های تحقیق، توسعه و ساخت صنایع دفاعی برخوردار هستند.

قوای سه گانه ارتش هند دارای۱۱۰۰۰۰۰نفر در نیروی زمینی،۵۵۰۰۰ نفر در نیروی دریایی و۱۷۰۰۰۰ نفر در نیروی هوایی است. دوازده گارد دفاعی و ساحلی نیز دارای بیش از یک میلیون نفر است. تعداد۵۳۵۰۰۰ نفر نیز به عنوان نیروی ذخیره در سیستم نظامی هند وجود دارد.

بودجه نظامی هند حدود بیست میلیارد دلار در سال است.

تعداد نیروهای انتظامی هند حدود یک میلیون نفر است که توسّط دولت‌های محلّی و با کسب مجوّز دولت مرکزی اداره می‌شوند.

سالشمار تاریخ هند

قبل از میلاد:

۱۵۰۰/۱۸۰۰ مهاجرت آریائیها به هند ـ عصر سرایش «ودا»ها کتابهای افسانه‌ای و مقدس هندو (عصر وداها)

۸۰۰ ـ۹۰۰ عصر سرودن رزم نامه‌های رامایانا و مهاباراتا (Ramayana & Mahabarata)

۵۲۷ ـ ۵۹۹ عصر زندگی «مهاویرا» مؤسس مکتب «جین» (Mahavira-Jainism)

۴۸۳ ـ۵۶۳ عصر زندگی «بودا» موسس مکتب «بودایی» (Buddhism)

۵۵۰ عصر انتشار اوپانیشاد»ها

۵۱۸ پارسیان هخامنشی شمالغربی هند را به تصرف خود در آوردند

۳۲۶ حمله اسکندر به هند

۲۳۲ ـ ۲۷۴ دوران حاکمیت امپراطور بزرگ «آشوکا» به کمک او مکتب بودایی در سراسر هندوستان، چین، ژاپن و خاور دور منتشر شد. هندی‌ها این دوره را عصر طلایی و درخشان می‌خوانند.

پس از میلاد:

۵۲ با ورود توماس(St.Thomas) از حواریون مسیح، مسیحیت وارد هند شد. او اولین مروج مسیحیت در هند است.

۴۱۳ ـ ۳۸۰ عصر طلایی و شکوفایی هندوئیزم معروف به «عصر گوپتا» دوران پیدایش چند شاعر بزرگ مانند کالیداسا (Kalidasa)

۶۲۲ آغاز عصر هجرت پیامبر اکرم (ص)

۷۱۱ حمله محمد بن قاسم به سند

۱۰۲۶ حمله محمود غزنوی به سومنات.

۱۲۲۱ حمله چنگیزخان مغول.

۱۲۹۰ تاسیس سلسله پادشاهی خلجی در دهلی.

۱۲۹۸ جهانگرد معروف مارکوپولو وارد هند شد.

۱۳۲۰ تاسیس سلسله تغلق در دهلی.

۱۳۳۳ جهانگرد معروف مسلمان ابن بطوطه وارد هند شد

۱۳۹۸ تیمور لنگ به هند حمله کرد.

۱۴۲۴ تاسیس سلسله بهمنی در دکن.

۱۴۵۱ تاسیس سلسله لودی در دهلی.

۱۴۶۹ تولد گورونانک(Guru Nank) بنیانگذار مکتب «سیک».

۱۵۱۰ پرتغالی‌ها جزیره گوا(Goa) را اشغال کردند.

۱۵۲۶ حمله بابرشاه مغول به هند و سقوط سلسله لودیه در جنگ «پانی پت» در نزدیکی دهلی و تاسیس سلسله گورکانیان در دهلی.

۱۵۳۹ همایون از «شیرشاه سوری» شکست خورد و شیرشاه قدرت را در دهلی بدست گرفت.

۱۵۵۵ همایون از اصفهان مجدداً برگشت و با پس گرفتن دهلی به کمک ایران بار دیگر سلسله پادشاهی گورکانیان را به حکومت رساند.

۱۵۵۶ امپراطور بزرگ هند اکبر به تخت نشست او با سرکوب بعضی از حکام یاغی ایالتها امپراطوری قدرتمند و بزرگ هند را تشکیل داد. عصر او در تاریخ هند عصر طلایی خوانده می‌شود.

او هندوها را از پرداخت «جزیه» معاف کرد و درصدد تلفیق اسلام و هندوئیزم تحت نام «دین الهی» برآمد.

۱۶۰۰ کمپانی هند شرقی (انگلیسی) تاسیس شد.

۱۶۰۲ کمپانی هند شرقی (هلندی) تاسیس شد.

۱۶۰۴ کتاب مقدس سیکها «ادی گرانت(Adi Grant) جمع آوری شد.

۱۶۰۵ جهانگیرشاه به تخت پادشاهی نشست.

۱۶۲۷ شاه جهان به تخت نشست.

۱۶۳۱ ممتاز محل همسر شاه جهان چشم از دنیا فرو بست و بنای ساختمان تاج محل آغاز شد.

۱۶۵۸ اورنگ زیب به تخت نشست.

۱۷۰۷ مرگ اورنگ زیب و آغاز فروپاشی سلسله گورکانیان.

۱۷۳۹ حمله نادرشاه به هند و تصرف دهلی.

۱۷۴۸ اولین جنگ فرانسوی‌ها و انگلیسی‌ها برای برتری جوئی بر هند.

۱۷۵۷ جنگ پلاسی (Plassey) سراج الدوله از انگلیسی‌ها شکست خورد و میرجعفر بعنوان «نواب» حاکم بنگال منصوب شد.

۱۷۶۰ در جنگ وندیواس Wandiwash انگلیسی‌ها بر فرانسوی‌ها پیروز شدند.

۱۷۶۴ در جنگ بکسر Buxar انگلیسی‌ها بر میرقاسم پیروز شدند.

۱۷۶۵ انگلیسی‌ها حق اخذ مالیات (حقوق دیوانی) را در بنگال، بیهار، اوریسا بدست آوردند و کلایو Clive فرماندار بنگال شد.

۹ ـ۱۹۶۷ حیدرعلی در جنگ میسور بر انگلیسی‌ها برتری یافت (جنگ اول)

۱۷۷۲ وارن هستینگ Warren Hastings فرماندار بنگال شد.

۱۷۷۳ مجلس انگلیس قانون «تدوین مقررات هند» را تصویب کرد.

۸۴ ـ۱۷۸۰ برخوردهای انگلیسیها با حیدرعلی در میسور که به شکست حیدرعلی منجر شد (جنگ دوم)

۲ ـ ۱۷۹۰ جنگ میان نیروهای انگلیس و تیپو سلطان در میسور (جنگ سوم) که منجر به امضای قراردادی شد.

۱۷۹۹ جنگ میان نیروهای انگلیس و تیپو سلطان در میسور (جنگ چهارم) که تیپو شکست خورد.

۱۸۲۸ ویلیام بنتیک فرماندار کل شد. او اصلاحگر اجتماعی خواهده می‌شود. سال ۱۸۲۹ سنت «ساتی Sati» (زن هنگام مرگ

شوهر خودسوزی می‌کند) بوسیله او ممنوع شد ودر سال ۱۸۳۷ گردن زدن Thugs را منع کرد.

۱۸۴۵ اولین جنگ سیک‌ها با انگلیسی‌ها که منجر به شکست سیکها شد.

۱۸۴۸ دالهوسی Dalhousie فرماندار کل، سلطه انگلیس را در سراسر شبه قاره هند گسترش داد.

۹ـ ۱۸۴۸ دومین جنگ سیکها با انگلیسی‌ها که سیک‌ها مجدداً شکست خوردند و پنجاب به اشغال انگلیس درآمد.

۱۸۵۶ کنینگ Cinning به فرمانداری کل منصوب شد.

۸ ـ ۱۸۵۷اولین اقدام برای کسب استقلال ـ سربازان هند علیه انگلیسی‌ها شورش کردند. بهادرشاه دوم به عنوان امپراطور هند برگزیده شد ولی به نتیجه‌ای نرسید. کمپانی هند شرقی دستور سازماندهی مجدد نیروهای نظامی هندی انگلیس را صادر کرد.

۱۸۵۸ ملکه انگلیس امور دولت هند را بدست گرفت.

۱۸۷۷ ملکه انگلیس رسماً به عنوان امپراطور هند در دربار دهلی خوانده شد.

۱۹۰۰ـ ۱۸۲۰ عصر بیداری و اصطلاحات اجتماعی و مذهبی.

۱۸۸۵ کنگره ملی هند Indian National Congress ظهور کرد.

۱۹۰۶ مسلم لیگ Muslim League تشکیل شد.

۱۹۱۱ پایتخت از کلکته به دهلی منتقل شد.

۱۹۱۴ جنگ جهانی اول.

۱۹۱۹ ناآرامی در کشور، نهضت خلافت Khilafat Movementبوسیله ملی مذهبی‌های مسلمان آغاز گردید.

در این سال استعمارگران هزاران نفر را در راهپیمایی حمایت از گاندی در پارک جیلانوالا در شهر امریتسر به گلوله بسته که بیش از هزار زن و کودک کشته شدند.

۱۹۲۰ نهضت عدم همکاری و عدم خشونت آغاز شد و پارچه‌های انگلیسی تحریم گردید. کنگره ملی هند به رهبری گاندی این نهضت را پیش می‌برد.

۱۹۲۳ حزب سوراجیا Swrajya بوسیله داس C.R.Dass تشکیل شد و موتی لعل نهرو M.Nehru تصمیم به عضویت در دولت گرفت تا از درون آنرا ازبین ببرد اما ملی مذهبی‌های مسلمان (نهضت خلافت) با این اقدام مخالفت ورزیدند. برخوردهای هندو و مسلمان شروع شد.

۱۹۲۹ کنگره استقلال طلبی را اعلام کرد جواهر لعل نهرو رهبر کنگره شد. پرچم هند در ۳۱ دسامبر در لاهور به اهتزاز در آمد.

۱۹۳۰ ادامه نهضت استقلال طلبی و سرکوبگری انگلیس‌ها و سرانجام اولین دور کنفرانس.

۱۹۳۱ دومین کنفرانس معروف به توافق گاندی ایروین (Irwin)

۱۹۳۲ سرکوب حرکت کنگره و سومین کنفرانس (توافق پونا)

۱۹۳۷ وزرای کنگره در ایالت‌های مختلف تعیین شدند.

۱۹۳۹ رانجیت سینگ از راجه‌های سیک علیه انگلیس‌ها قیام کرد.

۱۹۴۲ کنگره درخواست خروج انگلیس از هند را کرد. رهبران کنگره بازداشت شدند و کنگره غیرقانونی اعلام گردید. تظاهرات در سراسر هند ادامه یافت. نتاجی سوباش چندراباس (Netaji Subash)با کمک ژاپن در مالزی ارتش ملی هند (Indian National Army)و همچنین دولت هند آزاد را در سنگاپور تشکیل داد.

۱۹۴۵ پس از شکست ژاپن در جنگ جهانی نتاجی سوباش چندرا با نیروهایش تسلیم نیروهای انگلیس شدند. آنها به اتهام خیانت محاکمه گردیدند.

۱۹۴۶ تظاهراتی علیه محاکمه نیروهای ارتش ملی هند برگزار گردید. در هجدهم فوریه دسته‌هایی از نیروی دریایی سلطنتی دست به شورش زدند. طرح چگونگی انتقال قدرت، دولت موقت و مجلس مؤسسان ارایه گردید، اما کنگره و مسلم لیگ آنرا رد کردند. اندکی بعد کنگره طرح را پذیرفت و اسامی دولت موقت از سوی کنگره معرفی شدند. این موضوع باعث رنجش

مسلم لیگ گردید و دست به اقدام مستقیم زد. زد و خورد میان مسلمانان و هندوها در بنگال رخ داد و سبب کشتار دسته جمعی در کلکته و نخالی شد. گاندی برای حسن نیت و دعوت به برادری هندوها و مسلمانان بسوی بنگال رفت در پنجاب نیز کشت و کشتار قومی بروز کرد. مسلم لیگ خواستار تشکیل پاکستان شد.

۱۹۴۷ مونتباتن Mountbatten به فرمانداری منصوب شد و جدایی هند و پاکستان را اعلام کرد. کنگره جدایی را پذیرفت اما گاندی با آن مخالفت ورزید. در ماه جولای قانون اساسی هند از تصویب مجلس انگلیس گذشت.در نیمه شب ۱۴ اوت استقلال هند در مقدمه قانون اساسی هند رسماً اعلام گردید.

تعطیلات رسمی دولت هند در سال ۲۰۱۲

برخی از تعطیلات رسمی و غیر رسمی هند بخصوص روزهایی که بر مبنای ماه قمری و یا تقویم هندی باشند هر ساله تغییر می‌یابند. تعطیلات در کشور هندوستان چند گونه است.

الف : تعطیلات رسمی و سراسری هند

ب : تعطیلات محلی و ایالتی

ج : تعطیلات رسمی اما نه اجباری

بدین صورت که کارکنان ادارات می‌توانند از این تعطیلات استفاده نمایند اما از مدت مرخصی آنان کم می‌شود.

بطور کلی تعطیلات هند به شرح زیر می‌باشد. لازم به ذکر است تاریخ برخی از تعطیلات هندی شامل فستیوالها و اعیاد و مراسم قدیمی با توجه به محاسبه براساس گردش گاه هر ساله عوض می‌شود. تاریخ‌های قید شده براساس سال ۲۰۱۲ میلادی است.

۱. روز جمهوری ۲۶ ژانویه
۲. عید میلادالنبی(ص) ۵ فوریه
۳. مهاشیوراتری ۲۰ فوریه
۴. جشن هولی ۸ مارس
۵. مهاویر جایانتی ۵ آوریل
۶. جمعه پاک ۶ آوریل
۷. بوداپونیما ۵ می
۸. جاناماشتامی (وایسنوا) ۱۰ اوت
۹. روز استقلال هند ۱۵ اوت
۱۰. عید فطر ۲۰ اوت (در سالهای بعد تغییر می‌کند)
۱۱. روز تولد مهاتما گاندی ۲ اکتبر
۱۲. دشارا (ویجایا داشامی) ۲۴ اکتبر
۱۳. عید قربان (در سالهای بعد تغییر می‌کند) ۲۷ اکتبر
۱۴. دیوالی (دیپاوالی) ۱۳ نوامبر
۱۵. محرم (در سالهای بعد تغییر می‌کند) ۲۵ نوامبر
۱۶. روز تولد گرو نانک ۲۸ نوامبر

۱۷. روز کریسمس ۲۵ دسامبر

تعطیلات غیر رسمی و دلخواه و گاهی محلی

۱. آغاز سال نو مسیحی ۱ ژانویه
۲. ماکار سانکراتی ۱۴ ژانویه
۳. پونگال (مربوط به جنوب هند) ۱۵ ژانویه
۴. باسانتا پانچامی ۲۸ ژانویه
۵. تولد گرو راویداس ۷ فوریه
۶. سوامی دیاناند ۱۶ فوریه
۷. شیواجی جایانتی ۱۹ فوریه
۸. هولیکا داهان ۷ مارس
۹. چاینرا سوکلادی ۲۳ مارس
۱۰. رام ناومی ۱ آوریل
۱۱. یکشنبه ایستر ۸ آوریل
۱۲. وایساکی ۱۳ آوریل
۱۳. ویشو ۱۳ آوریل
۱۴. مسادی ۱۴ آوریل
۱۵. وایساکاندی (مربوط به ایالت بنگال) ۱۴ آوریل
۱۶. وباهانک بیهو (ایالت آسام) ۱۴ آوریل
۱۷. تولد گرو نانک ۸ می
۱۸. میلاد حضرت علی(ع) (قابل تغییر در سالهای بعد ۴ ژوئن

۱۹. رات یاترا ۲۱ ژوئن
۲۰. راکشا بندان ۲ اوت
۲۱. جمعةالوداع ۱۷ اوت (قابل تغییر در سالهای بعد)
۲۲. روز سال نو زرتشیتان هند ۱۸ اوت
۲۳. وینایاکا چاتورتی ۲۱ اوت
۲۴. اونام ۲۹ اوت
۲۵. گانیش چتورتی ۱۹ سپتامبر
۲۶. ماها ساپتامی ۲۱ اکتبر
۲۷. دشارا (ماها آشتام) ۲۲ اکتبر
۲۸. دشارا (ماها ناومی) ۲۳ اکتبر
۲۹. روز تولد ماهاریشی ۲۹ اکتبر
۳۰. کاراکا چاتورتی ۲ نوامبر
۳۱. ناراکا چاتورداسی ۱۲ نوامبر
۳۲. دیپاوالی (جنوب هند) ۱۳ نوامبر
۳۳. گواردان پوجا ۱۴ نوامبر
۳۴. باهایی دوج ۱۵ نوامبر
۳۵. سوریا ساشتی ۱۹ نوامبر
۳۶. مرگ گرو تک بهادر ۲۴ نوامبر
۳۷. کریسمس ۲۴ دسامبر

سفری به سرزمین شگفتی‌ها

معرفی دیدنی‌های هند

همانگونه که گفته شد جغرافیای سیاسی هند براساس ایالتی است که هر یک دارای اختیارات محلی است. علاوه بر آن مناطق مختلف هند دارای زبان، نژاد و قبایل و طبقات اجتماعی خاص خود است و این باعث بوجود آمدن فرهنگ و هنر خاص هر یک از این مناطق شده است و سرانجام به بوجود آمدن آثار فرهنگی شگرف و متنوع منجر شده است. در اینجا علاوه بر دسته بندی منطقه‌ای، هر یک از این ایالتها و نقاط مهم آن به اختصار معرفی می‌شوند.

آشنایی با ایالت دهلی:

دهلی قدمتی پنج هزار ساله دارد. آثار دوران تمدن موهنجودارو و یا دره رود سند در آن یافت شده است.

در رزمنامه مهابارتا، از دهلی به عنوان ایندرا پاراشا یاد شده که توسط سلسله پاندوها در سال ۱۴۵۰ قبل از میلاد ساخته شده بود. برخی از خرابه‌های آن در کنار قلعه کهنه دهلی پیدا شده است.

دهلی به عنوان مرکز حکومت‌های دوران تاریخی خود به

بخش‌های: ایندرا پاراشا، لال کت، قیلا رای پیتورا، سری، جهان پناه، فیروزآباد، دین پناه، تغلق آباد، دهلی شیرشاهی و نهایتاً شاه جهان آباد، تقسیم می‌شود. این شهر اولین پایتخت حکومت مسلمانان از قرن دوازده تا ۱۹ میلادی بوده است.

طی قرن‌های متمادی، این شهر شاهد ویرانی و کشتار، طلوع و افول سلسله‌های حکومتی بوده است. مهمترین آنان حمله تیمور و نادرشاه به این شهر است. تخت طاووس و الماس معروف دریای نور از غنائم با ارزشی است که در کنار ثروتی کلان از دهلی به ایران آمد. اولین جنگ برای استقلال در شهر دهلی، و در سال ۱۸۷۵م. اتفاق افتاد.

اگرچه در سال ۱۸۰۳م. دهلی به دست انگلستان افتاد، اما اشغالگران در سال ۱۹۱۱م. مرکز حکومت خود را از کلکته به این شهر انتقال دادند.

در همین دوره ادوین لوتین معمار برجسته انگلیسی، طراحی شهر دهلی نو و میدان تجاری کانات پلیس (Conaught Place) را از سال استقرار انگلستان آغاز کرد.

مناطق دیدنی دهلی

دروازه هند: (ایندیا گیت)

این بنا با ارتفاع ۴۲ متر توسط همان معمار انگلیسی در سال ۱۹۳۱م. به یاد ۹۰ هزار سرباز هندی که در جنگ جهانی اول کشته شدند، ساخته شد.

نام این سربازان بر دیوارهای این بنای طاق مانند حکاکی شده است

پورانا کیلا (قلعه کهنه هند):

قلعه کهنه هند بر روی خرابه‌های شهر کهن پاندواها که زمانی در کنار رودخانه یامونا قرار داشته، توسط شیرشاه سوری طی سالهای ۱۵۳۸تا ۱۵۴۵ ساخته شده است.

پورانا کیلا (قلعه کهنه هند)

جنتر منتر

این بنا به عنوان مرکز رصدخانه و تحقیقاتی نجومی توسط حاکم جیپور، در سال ۱۷۲۴م. ساخته شده است. توسط این بنا که دارای محاسبات نجومی است، گردش ستارگان را اندازه‌گیری می‌کردند.

مقبره همایون (همایون تمب)

همایون فرزند بابر دومین پادشاه گورکانیان پس از آنکه از دربار ایران به هند برگشت، پس از چندماه بر اثر سقوط از پله‌های کتابخانه‌اش فوت کرد. همسر وی حمیده بانو بیگم که خود در ایران با معماری غنی ایرانی آشنا شده بود، با الهام از مقابر ایرانی و فضای چهارباغ یا باغ جنت، آرامگاه همایون را در سال ۱۵۶۲ میلادی توسط معمار معروف ایرانی میرک میرزا قیاس ساخت. مقبره همایون اولین آرامگاه چهار باغ هند در دوره اسلامی است.

مسجد جامع چندنی چوک

بازار بزرگ چندی چوک به معنای میدان نقره توسط جهان آرا بیگم دخترشاه جهان رو به روی قلعه سرخ و در ضلع شمالی مسجد جامع دهلی ساخته شد. این بازار سنتی دارای راسته‌های

زیادی است که بازار اصلی شهر دهلی را تشکیل می‌دهد.

مسجد جامع دهلی، بزرگترین مسجد دهلی با نام مسجد جهان نما، در سال ۱۶۵۸ میلادی رو به روی قلعه سرخ، توسط شاه جهان ساخته شد. این مسجد در دل شهر کهنه دهلی قرار دارد و یکی از مراکز مهم مسلمانان هند است.

قطب منار و شهر معابد

مناره ۷۲/۵ متری ساخته شده از سنگ جزو اولین بناهای عظیم دوره اسلامی هند، در کنار مسجد قوۀ الاسلام در سال ۱۱۹۹ میلادی توسط قطب الدین ایبک در جنوب شهر دهلی ساخته شده است. در صحن اصلی مسجد ستون فولادی بزرگی مربوط به قرن پنجم میلادی وجود دارد که مردم عامه، حلقه کردن دست از پشت دور این ستون را خوش یمن می‌دانند. این ستون هیچ گاه زنگ نمی‌زند و نشانه دست یابی به صنعت فولادسازی هندیان در هند باستان است.

در چند کیلومتری جنوب این مجتمع، در حاشیه یک خیابان عریض، معابد بسیار بزرگی مربوط به شاخه‌های دین هندویی و به سبک معماری هندویی مناطق مختلف هند، ساخته شده است.

کاخ ریاست جمهوری:

در انتهای خیابان عریض منشعب از دروازه هند، مجموعه بزرگ کاخ ریاست جمهوری هند قرار دارد و بخشی از معماری مهم دهلی نو است. این بنا دارای تالارهای بزرگ و ۳۴۰ اتاق است که در محوطه‌ای به مساحت ۳۳۰ جریب ساخته شده است. در حاشیه شمالی این کاخ، مجلس هند واقع شده است. باغ معروف مغولی کاخ، در فصل سرمای هند برای بازدید عموم آزاد است.

کاخ ریاست جمهوری

مقبره صفدر جنگ:

بنای آرامگاه صفدر جنگ، آخرین سبک معماری باغ مقبره‌ای دهلی است که در خلال سالهای ۱۷۵۳ تا ۱۷۵۴م. در زمان محمد

شاه، پادشاه گورکانی هند، ساخته شده است.

درگاه حضرت نظام الدین:

در نزدکی مقبره همایون، درگاه صوفی بزرگ هند، خواجه نظام الدین اولیا در محلی شلوغ و پر تراکم، میزبان جمع کثیری از زایران مسلمان و غیر مسلمان است. نظام الدین اولیا از مشایخ بزرگ چشتیه است که در سال ۱۲۳۸م. در شهر بدایون در ایالت اوتارپرادش متولد شد و جزو شاگردان صوفی و عارفان بزرگی همچون فریدالدین گنج شکر معروف به بابا فرید و خواجه بختیار کاکی بوده است. وی همچنین شاگردان زیادی را در حوزه معروف دین و ادب تربیت کرده است. امیرخسرو دهلوی، شاعر بزرگ تاریخ هند از جمله شاگردان وی بود.

آکشاردهام

این معبد یکی از شاهکارهای بزرگ معماری و مجموعه‌های فرهنگی معاصر هند است که جزو عجایب هفتگانه معاصر جهان محسوب می‌شود. در حقیقت این مجموعه که شامل معبد، تالارهای موزه‌ای بازسازی وقایع و داستانهای مربوط به به این شاخه از هندویسم و نیز نمایش فواره و نور و صدا است. با استفاده از روشهای سنتی و عدم استفاده از سیمان توانمندی ساخته شده که معماری و حجاری هنرمندان هند در دوره معاصر را به نمایش می‌گذارد این معبد اخیراً توسط هزاران نفر در طول پنج سال ساخته شده است.

فیروز شاه کوتلا و حوض خاص

فیروزشاه کوتلا آثار بجا مانده مانند قلعه و مسجد و شهر پنجم دهلی است در سال ۱۳۵۴ میلادی ساخته شده است. این شهر از

مجموعه بناهـای آرامگـاهی و آبگیـر بـزرگ حـوض خـاص در جنوب دهلی شروع و تا این مکـان پانصـد متـری دروازه شـرقی دهلی کهنه است ادامه داشته است. به غیر از این دو نقطه کـه بـه عنوان آثار تاریخی حفظ می‌شوند به نظر می‌آید باقیمانـده شـهر فیروزشاه در طراحی و ساخت شهر دهلی نو که یکصد سال پیش آغاز شد، ازبین رفته باشد.

باغ لودی

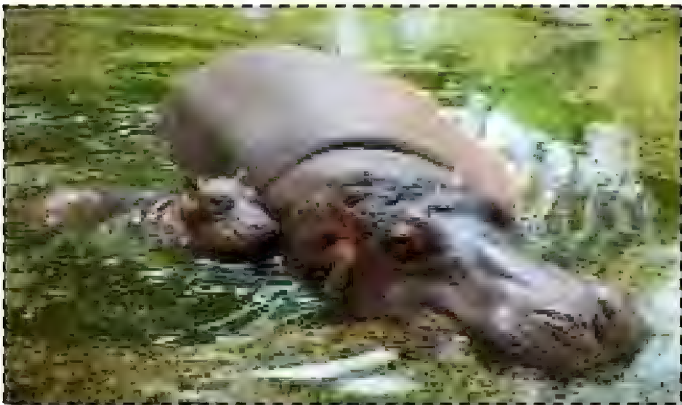
باغ لودی که دارای بناهای آرامگاهی سلسله لودهی است آخـرین نمونه معماری دوران سلطنت مسلمانان هند است. بابر بنیـانگزار سلسله گورکانیان آخرین پادشاه سلسله لـودهی بـه نـام ابـراهیم لودهی را شکست داد. وی در جنگ معروف پـانی پـت در سـال ۱۵۲۶م. از بابر شکست خورد و در ایـن جنـگ کشـته شـد. بـاغ لودهی علاوه بـر بناهـای آرامگـاهی دارای بـاغ طراحـی شـده و

زیبایی است که هر روز صبح زود پذیرای جمع زیادی از ورزشکاران یوگاست.

باغ وحش دهلی

در کنار قلعه کهنه هند که بر روی خرابه‌های شهر باستانی ایندرا

پراساد ساخته شده، در محیطی با تالاب‌های آن باغ وحش دهلی واقع شده است. در این پارک جنگلی حیوانات مختلف از جمله

زرافه، ببر، اسب آبی، شیر، فیل آفریقایی، انـواع پرنـدگان، انـواع گوزنها و آهوان و سایر حیوانات غالبـاً در محـیط بـاز نگهـداری می‌شوند.

اماکن اقامتی در دهلی

کانات پلیس

دو منطقه کارول باغ و بهار گـنج کـه نزدیـک ایسـتگاه راه آهـن دهلی است مناطق رایج گردشگران است که هتـل‌هـای خـوب و متوسط دارند. گردشگرانی که بدنبال هتل با قیمت مناسب هستند در این دو محل می‌توانند اقامت کنند. بهارگنج هم به ایستگاه راه آهن نزدیکتر است و هم قابـل دسترسـی بـه مرکـز اصـلی شـهر کانات پلیس است. هتل‌های درجه یک غالباً در خیابان جان پـت واقع شده‌اند.

ایالت راجستان

جیپور

جیپور از اولین شهرهای طراحی شده هند است که بطور کامل بر

کاخ شهر

مبنای سیستم شهرسازی و براساس سیستم نجومی هندویی ساخته شده است.

این شهر در سال ۱۷۲۷ میلادی توسط مهاراجا سوایی جی‌سینگ حاکم منطقه آمر که در حال حاضر به قلعه آمر یا آمر فورد معروف است ساخته شد. این قلعه بزرگ خود نیز جزو اماکن گردشگری است که تقریبا در هشت کیلومتری شهر جیپور واقع است. اما از بخش انتهایی آن بر شهر جیپور مشرف است زیرا این قلعه در بالای تپه‌های مشرف به شهر ساخته شده است. دیوارهای شهر جیپور در سال ۱۸۷۶ میلادی بخاطر ورود آلبرت شاهزاده انگلیس به رنگ صورتی مزین شد که به همین خاطر به

شهر صورتی معروف است. خیابانهای اصلی آن به عرض ۳۴ متر شهر جیپور را به مناطق شرقی، غربی، شمالی و جنوبی و سپس خیابان‌های فرعی نیز این مناطق را به بخش‌های کوچکتر تقسیم می‌کند.

مناطق دیدنی شهر شامل کاخ شهر، هوامحل، قلعه شهر، جنترمنتر که مخصوص علوم نجومی و رصد ستارگان است، آمرفورد که بر بالای تپه مشرف به شهر جی‌پور قرار دارد و علاوه بر جاده مخصوص برای وسایل نقلیه بازدید کنندگان می‌توانند با فیل و از مسیر اصلی و قدیمی به این قلعه وارد شوند.

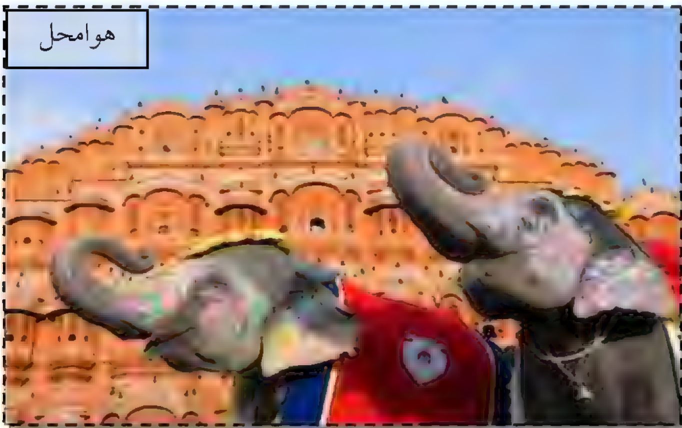

جنترمنتر

از مراکز مختلف و تاریخی دیگر می‌توان به موزه شهر، موزه سالن آلبرت، معابد جین و هندویی و مرکز بناهای یادبود آرامگاهی خاندان مهاراجای جیپور اشاره کرد. مردم راجستان کلاً به اعیاد و جشن‌های خویش پایبند هستند و هنگام برگزاری

فستیوالها شهرهای راجستان جیپور بسیار زیبا و دیدنی می‌شوند. جشن هولی یا فستیوال رنگ‌ها در این شهر دیدنی است و از جمله مراسم آن کارناوال فیلم‌هاست.

یکی از مهمترین ایالت‌های هند با تنوع فرهنگی و هنری که دارای هویت خاص خود است ایالت راجستان می‌باشد. برخلاف سایر مناطق هند این ایالت از پوشش گیاهی کمتری برخوردار است بطوری که بیشتر مناطق غربی آن کویری است. این کویر نیز دارای جذابیت‌های خاص خود است و گروه‌های کثیری از

گردشگران را به خود جلب می‌کند.

مرکز این ایالت شهر جیپور است که در کنار شهرهای آگرا و دهلی مثلث طلایی گردشگری را تشکیل می‌دهد.

اجمیر جودهپور، جسلمر

شهر اجمیر از عمده‌ترین شهرهای مذهبی هند است. آرامگاه

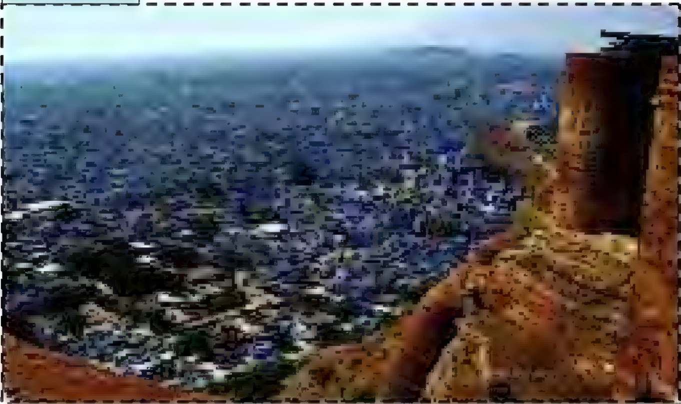

آرامگاه خواجه
معین‌الدین چشتی

یکی از عرفای بزرگ هند خواجه معین‌الدین چشتی در این شهر مهمترین عامل جذب گردشگران و زایرین است. سید معین‌الدین چشتی در سال ۱۱۴۱ در (سجستان) سیستان بدنیا آمد. از سوی پدر اجداد وی به امام جعفر صادق(ع) می‌رسند. پس از مریدی عارف برجسته عصر خویش شیخ عثمان هارونی مسافرتهای زیادی در بلاد اسلامی داشته است که در نهایتاً به شهر اجمیر آمد و در آنجا به ترویج آئین اسلام پرداخت. یکی از اصول بنیادی مورد نظر وی صلح کل است که شامل مسلمانان و غیر مسلمانان بود. همچنین موزه معبد آئین جینیسم نیز یکی از دیدنی‌های این شهر است.

قبل از رسیدن به شهر اجمیر از شهر جیپور، شهری مذهبی به نام پوشکار وجود دارد که در آن معابد هندویی قابل توجهی است و سالانه یکی از بزرگترین جشنواره‌های خرید و فروش گله و رمه حیوانات در آن انجام می‌گیرد که توجه سیاحان را به خود جلب می‌کند.

جودهپور

جودهپور شهری است راجانشین که در آن بناهای تاریخی و قلعه بزرگ شهر وجود دارد. بخشی از شهر به شهر آبی معروف است که در آن خانه‌ها و اماکن به رنگ آبی هستند. قلعه و کاخ مهاراجای شهر دارای موزه غنی از اشیای گرانبها است.

جسلمر انتهای ایالت راجستان در حاشیه کویر است علاوه بر بناهای تاریخی مهمترین جاذبه این منطقه کویرنوردی است که هر ساله، هتل‌های خیمه‌ای در حاشیه کویر برپا می‌گردد.

گردشگران با اقامت در این هتل‌ها برای چند روز می‌توانند با

شتر در کویر گردش کنند که زیبایی‌های خاص خود را دارد.

همه شتربانان این منطقه مسلمانان بومی هستند.

اودی پور مانتابو جنگل راتناپور

مانتابو

پس از خروج از شهر جیپور به سمت جنوب ایالت راجستان

مهمترین منطقه جنگل رانتامپور است که زیستگاه حیوانات وحشی از جمله ببر هندی است. مراجعه کنندگان علاوه بر زیبایی‌های طبیعی می‌توانند با وسایل نقلیه بومی از اعماق جنگل بازدید کنند.

ادی پور

ادی پور نیز مانند سایر شهرهای راجستان شهری است راجا نشین، در این شهر نیز قلعه بسیار زیبایی وجود دارد و نیز یکی از بناهای تاریخی این شهر در وسط دریاچه این شهر بنا شده است. پس از ادی پور شهر مانتابو است که بر فراز تنها منطقه کوهستانی البته با ارتفاع نه چندان زیاد این ایالت بنا شده است. علاوه بر دریاچه که در وسط این شهر واقع شده، معابد دلوارا از زیباترین معابد با حجاری سنگ مرمر سفید هند مربوط به آئین جین است. این مجموعه معابد نزدیک به یک هزار سال پیش توسط حاکم محلی که پیرو آئین جین بود، ساخته شده است.

ایالت گجرات

ایالت گجرات پس از راجستان، غربی‌ترین ایالت هند است که دارای مرزهای آبی زیاد با دریای عرب است. این ایالت جزو

معبد سوامی نارایان

قلمرو وسیع تمدّن دره رود سند است که پنج هزار سال قدمت تاریخی دارد. بنادر این ایالت نیز از اولین بنادر تجاری جهان محسوب می‌شوند، شهر باستانی دهولاویرا از مهمترین مراکز باستانشناسی است. یافته‌های باستانی حاوی اطلاعات روشنی از تجارت و بازرگانی بین این منطقه هند و خلیج فارس و تمدن سومریان از حدود یک هزار سال قبل از میلاد تا ۷۵۰ قبل از میلاد است.

گجرات اولین منطقه ورود مسلمانان به هند به قصد حکومت بوده است. علاءالدین خلجی بنیانگذار سلسله خلجیان، اولین

دوران حکومت سلطنت در سال ۱۲۹۷ میلادی این منطقـه را بـه حکومت دهلی افزود. با ورود تیمور به دروازه‌های هند حکومـت سلطنت متزلزل و ضعیف شد در نتیجه ظفرخان مظفر، راجپـوت مسلمان گجرات حکومت مستقل گجرات را اعـلام کـرد. فرزنـد ایشان شاه شهر احمدآباد را بازسازی کرد و مرکز حکومت خـود

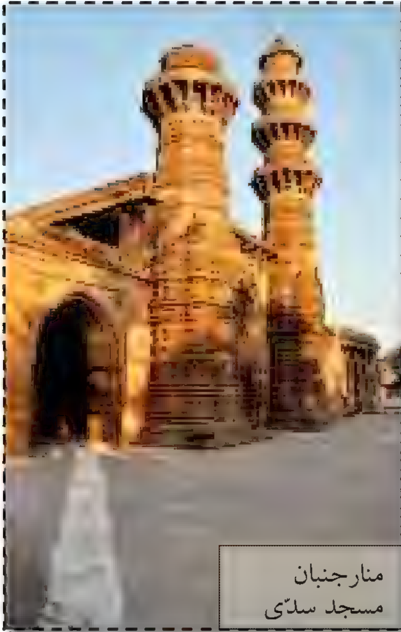

معبد جین

قرار داد. این حکومت بعدها در دوره اکبر پادشاه گورکـانی هنـد ساقط شد و به قلمرو گورکانیان پیوسـت. بنـدر سـورت در ایـن ایالت از همان دوره به مهمترین بندرگاه تجاری گورکانیان مبـدل گشت. مرحوم گاندی پدر هند نوین و رهبـر مبـارزات اسـتقلال هند اهل این ایالت بود و نهضت عدم خشونت علیه استعمارگران را از سـال ۱۹۲۰م. شـروع و معروفتـرین راهپیمـایی خـویش را تحت عنوان نهضت نمک از شهر احمدآباد آغـاز کـرد کـه علیـه

مالیات سنگین برای تولید کنندگان نمک، بعنوان بهانه‌ای برای حرکت به سوی استقلال کامل، شد.

این ایالت در حقیقت مرکز دو اقلیت دینی هند نیز است. یکی زرتشتیان ایران که بسیار ثروتمند هستند و پس از مهاجرت در منطقه سنجان به این ایالت وارد شدند و در اندک مدتی نقش مهمی در اقتصاد این منطقه ایفا کرده‌اند. دومین گروه شیعیان بوهرا یا شش امامی هستند که در گجرات و در شهر احمدآباد و برودا زندگی می‌کنند. آنها نیز بازرگانان و تجار موفقی هستند.

منارجنبان
مسجد سدّی

بوهراها پایبندی و قید زیادی به آداب و رسوم دینی و شیعی خویش دارند.

احمدآباد

شهر احمدآباد مرکز ایالت گجرات است و برای قرون متمادی از دوران سلطنت تا گورکانیان مقر حکومت مسلمانان بوده است.

علاوه بر فرهنگ و هنر اسلامی، زبان فارسی نیز جایگاه ویـژه‌ای در این شهر داشته است.

مسجد جامع

یکی از آثار مهم این شهر مسجد جامع بزرگ است کـه در سـال ۱۴۲۴ میلادی توسط احمدشاه حاکم وقت ساخته شد و در زمان خود بزرگترین مسجد شبه قاره بوده است.

منارجنبان‌های احمدآباد از دیگر آثار دوران اسلامی اسـت. در دو بنای تاریخی احمدآباد می‌توان این مناره‌ها را مشاهده کـرد یکـی در مسجد راج بی بی که مناره‌های آن به جولتا منار معروف است و دیگر در مسجد سدّی واقع شده‌اند. یکی از این مناره‌ها توسـط استعمارگران انگلیس برای تجسس در نحـوهٔ سـاخت آن، ویـران شده است.

یکی دیگر از مراکز مهم احمدآباد کتابخانه بزرگ پیر محمد شاه است که دارای آثار ارزشمند میراث مکتوب فارسی است. این کتابخانه یکی از قدیمی‌ترین کتابخانه‌های هند است که توسط پیر محمدشاه (۱۷۴۹-۱۶۸۸ م) که از منطقه بیجاپور در جنوب هند به احمدآباد در سال ۱۷۱۱ م مهاجرت کرد، تأسیس گردید.

پارک وحش گیر(Gir) در آخرین نقطه جنوب غربی ایالت گجرات تنها زیستگاه شیر آسیایی است و در این پارک امکانات لازم برای بازدید وجود دارد.

شمال هند

شهر چندیگر در دویست و پنجاه کیلومتری شمال دهلی یکی از شهرهای مدرن هند است که توسط لوکوبوزیه پدر معماری نوین جهان طراحی شد که پس از جدایی هند و پاکستان ساخته شده

است و مرکز دو ایالت هاریانا و پنجاب است. مراکز دیدنی این شهر بازارهای شهر، راک گاردن یا باغ سنگی که با استفاده از دور ریزهای ساختمانی شهر هنگام ساخته شدن یکباره چندیگر، ساخته شده، دریاچه، موزه ملی و موزه شهر و پارک گل رز است.

هیماچال پرادش

منطقه کوهستانی هیماچال پرادش (ایالت شمالی) از کالکا شروع می‌شود و از طریق راه آهن و جاده به شهر کوهستانی شیملا

مسیر راه آهن شیملا

مرکز این ایالت می‌رسد. راه آهن این مسیر به مینی ترن معروف است که دارای خط آهن و قطاری کوچک است که مسیر کوهستانی را با تونلها و پیچ و خم زیاد تا شهر شیملا، پایتخت تابستانی دوران استعمار طی می‌کند. شیملا دارای بناهای زیبایی

است که در اطراف مال رود یا خیابان عابران پیاده ساخته شده‌اند و نیز بنای دوران حکومت گذشته که فعلاً به مرکز مطالعات برتر هند تبدیل شده است دارای موزه و اشیا آن دوره است این شهر بواسطه طبیعت زیبا و آب و هوای کوهستانی پذیرای حجم زیاد گردشگر است.

کولو و منالی

یکی از مناطق زیبا و کوهستانی ایالت هیماچال پرادش که از

کولو و منالی

مسیر شمال چندیگر از جاده شیملا منشعب می‌گردد شهرهای کولو و منالی است. این دو منطقه در درّهٔ سرسبز مناطق کوهستانی هیماچال پرادش امتداد یافته‌اند و در فصل گرمای هند هزاران گردشگر را به خود جلب می‌کنند در ارتفاعات بالای منالی گذرگاه روتان پاس که ایالت هیماچال را به جامو و کشمیر

متّصل می‌کند وجود دارد که دارای ارتفاع قابل توجّهی است. امکانات کایت و قایق سواری در رودخانه خروشان این منطقه نیز از امکانات دیگر گردشگری است.

نانیتال و پارک وحش جیم کابت

نانیتال منطقه‌ای کوهستانی در اوترانچال چال ایالت کوهستانی هند است که قبلاً بخشی از اوتارپرادش بود، منطقه و شهر نانیتال

نانیتال

بعنوان منطقهٔ دریاچه‌های کوهستانی هند است. شهر نانیتال در حاشیهٔ دریاچه‌ای بزرگ در ارتفاعات کوهستانی کشیده شده است. جاذبه‌های طبیعی و کوهستانی این منطقه و دریاچه‌های بزرگ و کوچک آن به عنوان مکانی برای گردشگران درآمده است.

قبل از رسیدن به این منطقه، پارک وحش طبیعی و زیستگاه ببر

هندی به عنوان جیم کابت وجود دارد. این پارک توسط یکی از محققان انگلیسی، جیم کابت در حدود یکصد و ده سال پیش مورد بررسی قرار گرفته است. هنوز بناهای ساخته شده توسط وی در این پارک وجود دارند و گردشگران و دوستداران طبیعت می‌توانند در آنها اقامت نمایند. برای دیدن این منطقه وسیع جیبها

پارک جیم کابت

و خودروهای روباز در بیرون پارک پذیرای مهمانان هستند و پس از رسیدن به آخرین راه‌های موجود گردشگران با فیل وارد انبوه بیشه‌ها و درختان این جنگل می‌شود تا حیات وحش و زیست‌گاه ببر هندی را مشاهده کنند.

هاریدوار، ریشی کیش دهرادون و مسوری

دو شهر مذهبی هاریدوار و ریشی کیش در آئین هندویی دارای اهمیت ویژه هستند این دو منطقه در حاشیه رود یامونا واقع

شده‌اند و علاوه بر جاذبه‌های طبیعی از جمله رودخانـه بـزرگ و خروشان یامونا و کوه‌های اطراف آن دارای معابد بزرگ هنـدویی است.

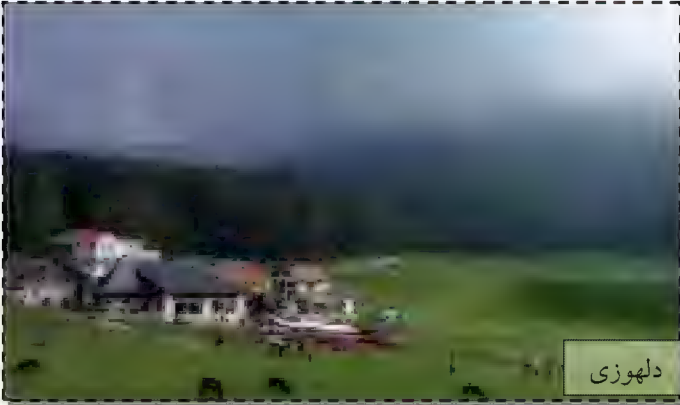

هاریدوار

در ادامه این دو منطقه کوهستان‌های اوتارنچال مرکز ایـن ایالـت، شهر دهرادون واقع شده است. با گذر از این شهر در حدود چهل کیلومتر در نقـاط بـالای کوهسـتان منطقـه خـوش آب و هـوای مسوری آغاز می‌شود که در فصل گرمای هند هزاران گردشـگر را به خود جلب می‌کند.

دلهوزی و دارمشالا

شهر کوهستانی دلهوزی بر روی پـنج تپـه مشـرف بـر کوههـای مرتفع و پر برف در ضلع غربی رشته کوه هیمالیـا قـرار دارد. در اطراف این شهر زیبایی‌های بسیاری در طبیعت از جمله جنگـل و

رودخانه به چشم می‌خورد. علاوه بر آن دارای معابد تاریخی نیـز

دلهوزی

هست. ... پایتخت باستانی این منطقـه دارای ۸۴ معبـد تـاریخی ساخته شده است بین قرنهای هشتم تا دهم میلادی است.

ایالت پنجاب

معبد طلایی

منطقـه پنجـاب نیـز جـزو منـاطق آبـاد هنـد اسـت و سـرزمین

حاصلخیزی است. شهر مهم امریتسر به عنوان بزرگترین مرکز مذهبی آئین سیک، معبد بزرگ طلایی آنان را در خود جای داده است. بطور کلی معابد آئین سیک دارای تأثیرات خاص از سبک معماری دوران اسلامی است. گفته می‌شود سنگ بنای این معبد نیز توسط یکی از عرفای بزرگ مسلمان گذاشته شده است.

جالیانوالا باغ

یکی دیگر از اماکن دیدنی این شهر باغ بزرگ جالیانوالا باغ است که در سال ۱۹۱۹ استعمارگران انگلیس با بستن تنها ورودی و خروجی این باغ هزاران نفر زن و کودک و مردان بی سلاح طرفدار مرحوم گاندی را به گلوله بستند که بیش از هزار نفر به قتل رسیدند. هنوز آثار گلوله‌ها بر روی دیوارهای این باغ مشهود است و از چاه بزرگی که صدها زن و کودک خود را درون آن پرت کرده‌اند محافظت می‌شود.

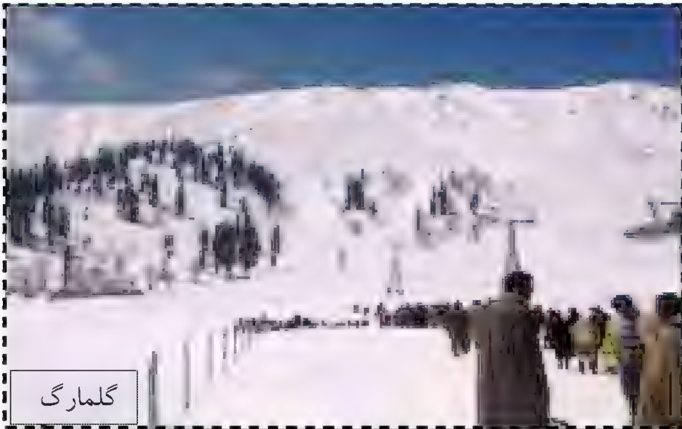
ایالت جامو و کشمیر

اما شمالی‌ترین ایالت هند ایالت جامو و کشمیر است. شهر جامو و سرینگر مراکز زمستانی و تابستانی این ایالت هستند.

دریاچه دال سرینگر

خطه کشمیر بواسطه ورود ایرانیان خصوصاً میرسید علی همدانی عالم و عارف ایرانی به همراه هفتصدتن هنرمند، صنعت کار و شخصیت‌های علمی و ادبی به این سرزمین به ایران صغیر معروف است. میر سید علی همدانی عالم بزرگ شیعه و از خاندان علویان همدان در سال ۱۳۱۴ میلادی در شهر همدان بدنیا آمد و در اوان جوانی همه علوم زمان خویش را فرا گرفت و تقریباً از سن بیست سالگی مسافرت‌های بزرگ خویش برای دیدار و ملاقات با مشایخ بزرگ جهان اسلام را آغاز کرد. این شاعر و عارف بزرگ به همراه هفتصد تن به منطقه کشمیر

مهاجرت کرد و به عنوان مروج دین اسلام علاوه بر ترویج آئـین اسلام، هنرمندان، ادیبان و علمای زیادی را به این منطقه آورد. از مهمترین تأثیرات وی صلح بین حاکم دوره سلطنت هند با پادشاه کشمیر بود که توسعه و پیشرفت و آبادانی را بدنبال داشت.

گلمارگ

این شهر دارای زیبایی‌هـای طبیعـی ماننـد دریاچـه دال در مرکـز شهر، باغهای طراحی شده مانند شالیمار و دلشاد است. خـارج از شهر نیز مناطق کوهستانی و جاذبـه‌هـای طبیعـی ماننـد بـدگام و گلمارگ دارای امکانات گردشگری، تله کـابین و پیسـت اسـکی است.

منطقه له و لداخ آخرین نقاط شمالی هندوستان است. شهر له بـا جمعیت غالب بودایی دارای معابد و مدارس دینی بـودایی اسـت. مسجد جامع این شهر در محلی ساخته شـده کـه میرسـید علـی همدانی در آنجا نماز می‌گذارد. در این شهر مسجد دیگـری نیـز

به نام وی ساخته شده است.

معابد بودایی له

شهر له را جاده‌ای زیبا و کوهستانی است که بلندترین ارتفاعات جاده‌ای هند را تشکیل می‌دهد، به شهر کارگیل متّصل می‌کند کارگیل شهری کوهستانی و دارای آب و هوای بسیار خوب است. اکثر قریب به اتفاق جمعیّت این شهر شیعه هستند.

ایالتهای مرکزی هند

مهمترین ایالتهای مرکزی ایالت مادیاپرادش و در شمال آن ایالت اوتارپرادش و شمال شرقی آن ایالت بیهار است.

ایالت اوتارپرادش

اگر از اوتارپرادش شروع کنیم در حقیقت باید گفت یکی از پرجمعیت‌ترین مناطق هندوستان است. روزگاری این منطقه

تحت سلطه حاکمان و نوابان شیعه بوده است که مهمترین آنها

بنارس

سلسله آوت‌ها با مرکزیت لکهنو است. شهر لکهنو که به شهر آداب و تهذیب مشهور است دارای میراث کهن شیعه است. حسینیه‌های بزرگ این شهر جزو مناطق دیدنی است.

لکهنو

شهر لکهنو مرکز ایالت اوتاپرادش پر جمعیت‌ترین ایالت هند است. لکهنو از قرن هجدهم میلادی با توجه به روی کار آمدن نوابان شیعه ایرانی که از نیشابور به این منطقه آمده بودند به عنوان مرکز فرهنگ و آداب و رسوم شمال هند معروف است. منطقه لکهنو که زمانی تحت حکومت سلطنت دهلی و گورکانیان هند بود در سال ۱۷۱۹ سادات خان یا برهان‌الملک به عنوان استاندار منطقه آوت منتصب گردید. این شخصیت بزرگ ایرانی

در سال ۱۷۲۲ حکومت محلی خود که به حکومت آوت معروف است را در شهر فیض آباد نزدیک لکهنو تأسیس کرد. یکی از مهمترین نوابان این سلسله نواب آصف الدوله بود که در سال

امامبارا

۱۷۷۵ مرکز حکومت خود را به لکهنو منتقل کرد و دوره طلایی این شهر از حیث تشیع و دین، معماری و هنر و نیز آداب و رسوم و فرهنگ و نیز زبان آغاز شد. با توجه به حکومت شیعیان در این شهر آثار زیادی چه در زمینه معماری و هنر، در حوزه علوم دینی و ادبیات نیز بوجود آمد حسینیه‌های بزرگ آصف شاهی و امامبارهٔ کوچک، حسینیه غفران مآب، مساجد و مراکز بزرگ این شهر یادگار دوران شیعیان است. در حوزه علوم دینی نیز روزگاری این شهر مرکز حوزه‌های بزرگ علمیه هند بوده است و بزرگان و علمای زیادی با حضور خود در تدریس علوم شیعی کوشیده‌اند. مولانا سید دلدار علی نصیرآبادی که در سال

۱۷۵۳ بدنیا آمد و در سال ۱۸۲۰ چشم از جهان فرو بست، از جمله شخصیت‌های برجسته تاریخ تشیع در هند است که در شهر لکهنو می زیسته است. حسینیه غفران مآب یادگار این بزرگوار است. وی پس از تحصیل در نجف، به مشهد برای

حسینیه غفران مآب

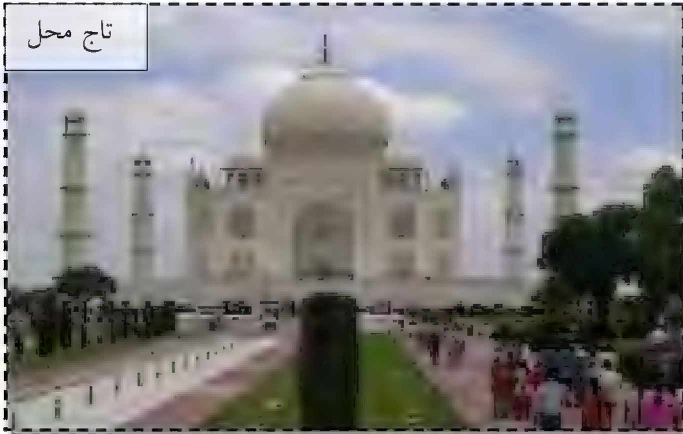
کسب علوم دینی رفت و با کسب درجه اجتهاد به لکهنو بازگشت و یگانه مجتهد شیعیان هند به شمار می‌رفت.

در زمینه ادبیات نیز زبان اردو در این شهر با الهام از زبان فارسی لهجه‌ای هند و ایرانی و زیبا یافت و دو تن از بزرگترین مرثیه سرایان هند به نام میر انیس و میرزا دبیر در این شهر بوده‌اند.

شهر آگرا نیز در این ایالت واقع شده است. از جمله مناطق دیدنی هند که در این شهر واقع شده است بنای شگرف تاج محل است.

تاج‌محل، میراث جهانی یونسکو

یکی از مناطق دیدنی کشور هندوستان تاج محل اســت کـه لازم است توضیحاتی پیرامون آن بیان شود.

تاج محل

همانطور که مشخص است، نام این بنای زیبا ایرانی می‌باشد. این ساختمان بر پایه مخلوطی از معماری ایرانــی، هنـدی و اســلامی تأسیس شده است و در ســاخت آن ۲۰۰۰۰ هنرمنـد و معمــار از نقاط مختلف آسیا به خصوص ایران، شبه قاره هند، آسیای میانــه و آناتولی شرکت داشته‌اند.

آغاز ساخت تاج محل ســال ۱۶۳۲م. (۱۰۴۲ش) بــود و در سال ۱۶۴۷م. (۱۰۵۷ش) تکمیل شد.

احمد معماری لاهوری و برادرش اســتاد حمیـد لاهــوری (ســده یــازدهم هجــری) ســرمعماران ایرانــی ســازنده تــاج محــل در

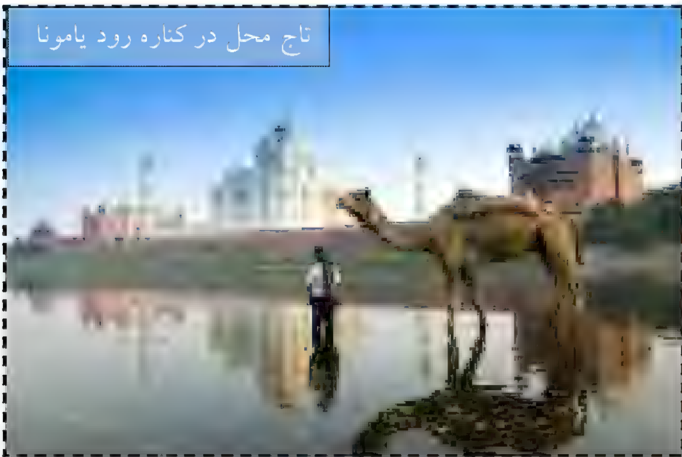
هندوستان بوده‌اند. در برخی متون نیز از عیسی خان شیرازی و امانت خان شیرازی طغرانویس، که هر دو ایرانی بوده‌اند نام برده شده است، که خطاطی‌های روی در و دیوارهای تاج محل به امانت خان واگذار شده بود.

تاج محل بنایی مُجَلّل و رمز عشق ابدیست که سه قرن و نیم از بنای آن می‌گذرد. اخلاص به عشقی رومانتیک، از دوران بسیار دور همچون: «لیلی و مجنون»، «رومئو و ژولیت» و یا

«بخت‌النصر» که باغ‌های معلق بابل را به نشان وفاداری برای همسرش ساخت که یکی از عجایب هفتگانه دنیاست، تاج محل نیز یکی از عجایب هفتگانه دنیاست، تاج محل آرامگاه «ارجمند بانو بیگم» ملقب به ممتازمحل همسر محبوب «شاه‌جهان» پنجمین پادشاه گورکانی بود که در هند به پادشاهی رسید. این بنا به

دستور شاه‌جهان برای نشان دادن عمق علاقـه و عشـق خـود بـه ممتاز محل ساخته‌است. داستان بنای این مجموعه عمارات مجلل که در وسط آن گنبد تاج محل چون نگینی می‌درخشد، بر ارزش تاریخی این شاهکار هنری افزوده اسـت. تـاج محـل، در واقـع، باشکوه ترین هدیه یک شاه به همسر از دست رفتـه‌اش اسـت و پایه‌های آن بر عشق وافر شاه جهـان گورکـانی بـه ممتـاز محـل ایرانی تبار استوار است. شاید اگر در سال ۱۶۰۷ میلادی شاهزاده خرم، که بعدا با نام شاه جهان شناخته شد، ارجمند بـانو بـیگم را که بعدا به ممتاز محل ملقب شد، نمی‌دید، امـروز از تـاج محـل

تاج محل در کناره رود یامونا

خبری نبود.

ارجمند بانو دختر یکی از اشراف ایرانی با نام عبدالحسـن آصـف خان و متولد شهر آگرای هند بود. نور جهان، عمه ارجمنـد بـانو

همسر محبوب جهانگیر، پدر شاهزاده خرم بود که در سیاست و دولتداری هم نقش بارزی داشت. شاهزاده خرم که در آتش عشق ارجمند بانو می‌سوخت، بنا به ضوابط سلطنتی با دو زن دیگر ازدواج کرد که اولی از بستگان دربار صفوی ایران بود. خرم پس از پنج سال انتظار به وصلت ارجمند بانو رسید.

او پس از مراسم عروسی اعلام کرد که عروس تازه از سایر زنان

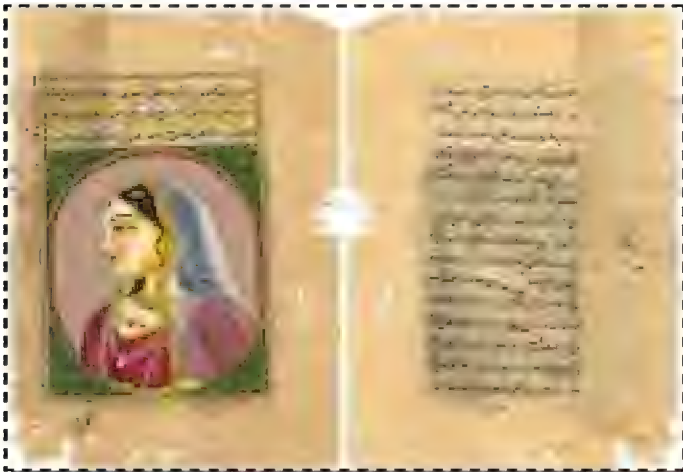

دربار برتر و «ممتاز محل» است. ازآن به بعد ارجمند بانو با همین نام و پسوند «بیگم» خطاب می‌شد. به نوشته یک تاریخ نگار دربار گورکانی هند که با نام «امینای قزوینی» از او یاد می‌شود، پیوند شاهزاده با دو همسر دیگرش تنها حکم زناشویی معمولی را داشت و «خرم» هیچ زن دیگری را شایسته محبت و شیفتگی‌ای که نثار ممتاز محل می‌کرد، نمی‌دانست. سال ۱۶۲۸م. شاهزاده خرم بر تخت طاووس هند نشست و به «شاه جهان»

ملقب شد. ممتاز محل نمی‌خواست به مانند عمّهٔ قدرتمندش در امور اداری و سیاسی دستی داشته باشد. در عوض فهرست نام‌های زنان بیوه و کودکان یتیم را ترتیب می‌داد و از شوهرش می‌خواست که به نیازهای آنها رسیدگی کند و برای خانواده‌های بینوا نفقه تعیین می‌کرد. او نیز مانند شاه جهان به هنر معماری علاقه داشت و در ساماندهی یک باغ کرانه رود یامونا در شهر آگرا، جایی که سرانجام محل آخرت او شد، نقش داشت.

درگذشت ممتاز محل و وصیت او

ممتاز محل همسر سوم شاه‌جهان در ۱۷ جون ۱۶۳۱ میلادی در

هنگام تولد فرزند چهاردهمش جان باخت. شاه جهان و ممتازمحل در سال ۱۶۱۲ ازدواج کردند و ۱۸ سال با یکدیگر

زندگی کردند و ثمره این ازدواج ۱۴ فرزند بود که هفت تن زنده ماندند و بزرگ شدند. در یکی از حمله‌های جنگی ممتاز محل همراه شاه‌جهان بود. او باردار و در ماه‌های آخر بارداری بود و در اثر وضع حمل جان باخت، این نوزاد چهاردهمین فرزندی بود که از ممتاز محل زائیده و دختر بود که نامش را گوهره‌بیگم گذاشتند. هنگام وفات، ممتاز محل ۳۹ سال بیش نداشت او از

مسجد تاج محل

شوهرش درخواست کرد که پس از وی زنی نگیرد و برای او مقبره‌ای بسازد که بدان نام وی جاوید بماند.

شاه جهان، تا از چنگ رخوت رها شد، در اجرای وصیت ممتاز محل بهترین معماران و خوشنویسان را از سراسر هند و بیرون از آن فرا خواند تا بنای یادبود محبوب ازدست رفته‌اش را در شهر آگرا، پایتخت امپراتوری گورکانی، بسازند.

تاریخ نگاران آن دوران، از این بنای یادبود با نام «روضه ممتاز

محل» یاد کرده‌اند و برخی بر این نظراند که «تاج محل» مخفف «ممتاز محل» است. «پیتر ماندی»، جهانگرد اروپایی سده ۱۷ میلادی نیز در نوشته‌هایش از «تاجِ محل، ملکه دربار گورکانی» نام می‌برد.

خود شاه جهان هم که سال‌ها بعد، به دست پسرش اورنگ زیب شکست خورد و مدتی در زندان لعل قلعه به سر برد، پس از درگذشت کنار ممتاز محل زیر گنبد تاج محل به خاک سپرده شد.

معماری باغ و ساختمان تاج محل

شاه‌جهان جایگاهی را در کنار «رود جمنا» برای این بنای بزرگ

ورودی اصلی تاج محل

برگزید. تاج محل مقبره‌ای است با ۵۸ متر بلندی، ۵۶ متر پهنا که در نزدیکی اگرا در ایالت اوتارپرادش هندوستان بر روی یک صفه عظیم ۱۰۰ متر × ۱۰۰ متر مرمرین ساخته شده است. این بنای بزرگ، در یک باغ پهناور ۱۸ هکتاری قرار دارد، که در مرکز این باغ نهر آب طولانی وجود دارد و به شیوه چهارباغ‌های ایرانی ساخته شده است.

شاه‌جهان قصد داشت برای خود نیز آرامگاهی در کرانه دیگر «رود جمنا» و برابر آن بسازد و این دو بنا را با پلی به یکدیگر متصل سازد به نشانه آنکه پیوند او و همسرش از جریان زمان هم

در می‌گذرد. قرار بود که بر خلاف نمای تاج محل که از مرمر سفید است، آرامگاه شاه از مرمر سیاه باشد. اما سرنوشت بر این شد که آرامگاه دوم هرگز برپا نشود و شاه در کنار همسرش آرام گیرد.

تاج محل از سال ۱۹۸۳ جزو میراث جهانی یونسکو درآمده و در نظر سنجی بزرگ جهانی در سال ۲۰۰۷ میلادی که در ۸ ژوئیه همان سال نتیجه آن اعلام گردید این بنا در شمار یکی از عجایب هفتگانه جهان در دوران حاضر شناخته شد.

در دو طرف بنای اصلی دو بنای کوچکتر و قرینه به چشم می‌خورد که در سمت غرب یک مسجد سه گنبدی وجود دارد که از ماسه سنگ (قهوه‌ای مایل به قرمز) ساخته شده و در شرق بنایی است که زمانی به مثابه مهمان‌سرا به کار می‌رفته است.

قبر شاه‌جهان و ممتاز محل

گفته می‌شود برای ساخت این بنا بیست هزار کارگر، استادکار، معمار، سنگ‌تراش، نقاش، فلزکار و جواهرتراش به مدت بیست و دو سال کار کرده‌اند.

قاضی نورالله شوشتری

در شهر آگرا مزار عالمی بزرگوار و شهید راه حق و فضلیت قرار دارد که به او شهید ثالث گفته شده است که دل هر شیفته ولایت را به خود جذب می‌کند. هم اکنون به همت خیرین ایرانـی مـزار این عالم شـهید در دسـت سـاخت مـی‌باشـد تـا مـزار شـریفش زیارتگاه پیروان حقیقت باشد. حال بطور اجمالی شرح حـال وی را تقدیم می‌داریم.

سید قاضی نورالله در سال ۹۵۶ ق (۱۵۴۹م) در شوشتر چشم به جهان گشود.

مادرش، انسان مؤمنی به نام فاطمه که از خاندان جلیل و بزرگ سادات مرعشی بود.

پدرش سید شریف‌الدین از علمای بزرگ و متبحر در علوم نقلی و عقلی و دارای آثار علمی متعدد می‌باشد. نسب فرخنده وی با ۲۵ واسطه به امام چهارم، حضرت زین العابدین علی بن الحسین(ع) می‌رسد.

قاضی نورالله، دروس ابتدایی را نزد پدر فرا گرفت و همچنین کتب اربعه، فقه اصول، کلام و ریاضیات را نزد پدر آموخت و طب را نزد حکیم عمادالدین فرا گرفت.

ایشان در ربیع الثانی ۹۷۹ (۱۵۷۱م) شوشتر را به قصد مشهد مقدّس و زیارت امام رضا(ع) و ادامه تحصیل ترک گفت. و در اول رمضان ۹۷۹ (۱۵۷۶م) به مشهد رسید.

مشهورترین استادان او در مشهد عبارت بودند از:

عبدالوحید که در زمینه فقه، اصول، کلام، حدیث، تفسیر از او کسب فیض نمود. همچنین از محضر محمد ادیب قاری تستری، ادبیات عرب و تجوید فرا گرفت و در نهایت از بزرگانی اجازه روایت دریافت نمود. مانند جناب عبدالرشید شوشتری، عبدالوحید شوشتری.

قاضی نورالله شوشتری و مهاجرت به هند.

مرحوم شهید قاضی نورالله در سال ۹۹۳ (۱۵۸۴م) از مشهد مقدس به قصد شهر «آگره» روانه هند گشت.

ظاهراً علت مهاجرت ایشان، اوضاع سیاسی و شورش‌ها در مشهد بود. که عدم ثبات سیاسی، او را وادار به مهاجرت به محلی امن‌تر کرد.

از سوی دیگر زمانی که او به دیار هند گام نهاد. هندوستان آرام‌ترین روزگار خود را در تاریخ سپری می‌کرد و شاید این آرامش به روحیه اکبرشاه باز می‌گشت که در آن زمان بر هند حکمرانی می‌کرد.

قاضی نورالله شوشتری به هنگام ورود به «آگره» نزد ابوالفتح مسیح‌الدین گیلانی، طبیب حاذق ایرانی و شاعر بزرگ رفت. مسیح‌الدین گیلانی به جهت قابلیت و استعداد خویش در زمره مقرّبان اکبرشاه بود.

قاضی نورالله شوشتری در مسائل فقهی بر طبق چهار مذهب اهل سنت مهارت داشت. از این رو اکبرشاه و بسیاری از مردم او را اهل سنت می‌دانستند. چون اکبرشاه مقام علمی و مراتب فضل و شایستگی وی را بدانست او را قاضی القُضاة کرد. سید به این شرط پذیرفت که در موارد و مسائل بر طبق یکی از چهار مذهب، اما به اجتهاد خویش فتوی دهد و قضاوت کند. اکبرشاه

شـرط او را پـذیرفت. قاضـی نـورالله روزگـار خـود را اینچنـین می‌گذرانید، و در نهان به نوشتن کتابهای خویش می‌پرداخـت تـا اینکه اکبرشاه از دنیا رفت و پسر او جهانگیرشـاه بـه جـای پـدر نشست. و سید کار را بر همان روال پی می‌گرفت. روزی یکی از عالمان اهل سنت که نزد جهانگیر نیز مقـرب بـود بـه هوشـیاری دریافت که قاضی شیعی مذهب است. نزد سلطان سعایت کرد. و فردی که به عنوان شاگرد نزد قاضی بود تألیفات قاضـی را بـرملا نمود. آنان کتب قاضی را وسیلهٔ اثبات تشیع او سـاختند و حکـم کیفر قاضی را از جهانگیر شاه گرفتنـد و قاضـی را زیـر تازیانـه افکندند و چندان تازیانه زدند تا بدن پاره پاره گشت. بنـابر نقـل برخی مآخذ سپس آتش افروختند، و آن آتش را در ظرفی نهـاده به روی کاسهٔ سر مقـدّس او نهادنـد تـا مغـز او بجوشـید و بـه شهادت رسید روحش شـاد، خـون پـاک او را خداونـد هیچگـاه فراموش نخواهد کرد.

مرحوم علامه امینی از وی ۹۷ تألیف در رشته‌های مختلف علـوم عقلی و نقلی و هیئت و ریاضی و سایر شعب معارف اسلامی نام می‌برد. که از جمله آنان دو کتاب ارزشمند و عالمانه احقاق‌الحق و مجالس‌المؤمنین می‌باشد که در اثبات ولایت کم نظیر است.

از مناطق دیگر تاریخی این شهر بنای زیبای آرامگاه اعتمادالدوله، چینی کا روضه و قلعه سرخ آگرا است.

چینی کا روضه

اعتمادالدوله

اعتمادالدوله پدر نورجهان همسر جهانگیر، بازرگان ایرانی بود که

آرامگاه اعتمادالدوله

بر اثر مشکلات مالی ایران را ترک گفت و به هند مهاجرت کـرد. وی از شغل‌های پائین در دربار اکبر پادشاه بزرگ گورکانی شروع

کرد و با توجه به ذوق و استعداد فوق‌العاده‌اش چنان رشد کرد تا جایی که به شغل نخست وزیری هند رسید و امین دولت اکبرشاه شد و به همین خاطر لقب اعتمادالدوله را به خود گرفت. نورجهان دختر وی که با پسر اکبر، جهانگیر ازدواج کرد همه امور کشور هند را به عهده خویش داشت و بطوری که جهانگیر بدون وی نمی‌توانست در امور مملکت تصمیم‌گیری کند.

پس از مرگ وی اعتمادالدوله، نورجهان با کمک هنرمندان ایرانی بنای زیبایی برای وی ساخت که از بهترین نمونه‌های آرامگاهی است.

فتح پور سیکری

شهرک فتح پور سیکری مجموعه بناهای کاخ و دیوان‌های دولتی

است که توسط اکبرشاه سومین شاه گورکانی در حدود چهل

کیلومتری شهر اگرا ساخته است این مجموعه بیشتر بواسطه وجود شیخ سلیم‌الدین چشتی از بزرگان مشایخ هند که در دوره اکبر در این منطقه، زندگی می‌کرده، ساخته شده است. علاوه بر کاخ دیوانها، بارگاه خاص و عام، مسجد جامع بزرگی نیز دارد که آرامگاه شیخ سلیم‌الدین چشتی نیز در حیاط آن وجود دارد. ورودی این مسجد به خاطر ارتفاع زیادش به بلند دروازه معروف است. برای کسانی که به آگرا سفر می‌کنند بهتر است طوری برنامه‌ریزی کنند که حتماً از این شهر دیدن نمایند.

یکی دیگر از مناطق مهم این ایالت (اوتارپرادش) **شهر بنارس** است که در آئین هندویی شهری است مقدس که هزاران نفر برای غسل در رودخانه مقدس گنگ به این شهر مسافرت می‌کنند.

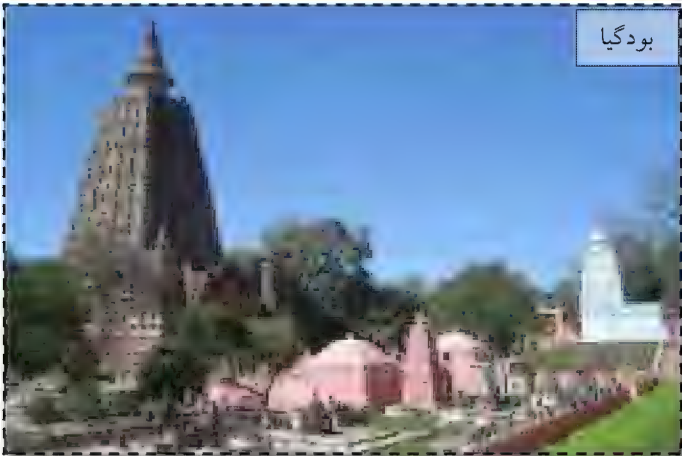
رودخانه مقدس گنگ

در فصل زمستان نیز تالاب بزرگی در شهر بهارات‌پور وجود دارد

که میزبان هزاران پرنده مهاجر است. گردشگران می‌توانند با دوچرخه کرایه‌ای از این تالاب بازدید کنند.

ایالت بیهار

یکی از ایالت‌های تاریخی هند ایالت بیهار است. سلسله موریا، اولین حکومت سراسری هند در قرن چهارم قبل از میلاد به مرکزیت این منطقه تأسیس شد که بسیار تحت تاثیر حکومت

بودگیا

هخامنشیان ایران بوده است و آشوکای بزرگ سومین پادشاه این سلسله را می‌توان کوروش هند نامید. وی به ترویج آموزه‌های بودا و پیام صلح و عدالت کوشید. در نزدیکی شهر پتنا، مرکز این ایالت مناطق مهم بودایی مانند بودگیا، مرکز ریاضت بودا و سانچی محل استوباهای بزرگ و اولین معابد هندویی است.

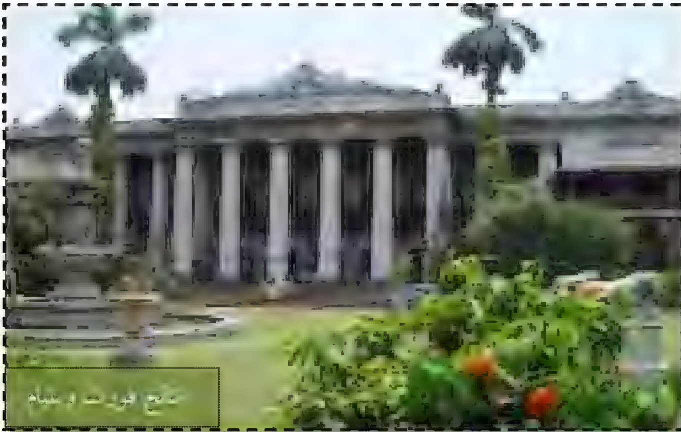
از طریق زمینی، نزدیک‌ترین راه به کشور نپال از شهر پتنا مرکز

ایالت بیهار است

شمال شرقی هند

ایالت بنگال غربی

بنگال غربی ایالتی است با مرکزیت کلکته اولـین پایتخـت دوران استعمار. کلکته از لحاظ گـذر تـاریخی دوره معاصـر هنـد دارای

اهمیت ویژه‌ای است. این شهر مرکز کمپانی هند شرقی بـوده کـه

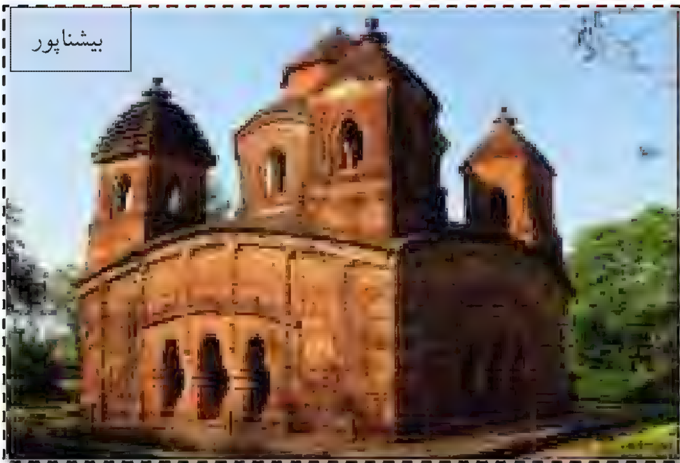
کاخ موزه یادبود ویکتوریا

دارای بناهای زیبایی با معماری اسلامی اروپایی است.

کالج فورت ویلیام یکی از مراکز تحقیقاتی بوده است که مجموعه قابل توجهی از نسخ مهم فارسی را جمع کرده است. موزه شهر، کاخ موزه یادبود ویکتوریا، ایستگاه راه آهن شهر و چند کلیسا از جمله کلیسای ارمنیان و کلیسای سنت پاول جزو مناطق دینی هستند.

کاخ مرشدآباد

یکی از شهرهای این ایالت مرشدآباد است که روزگاری نوابان شیعه در این منطقه حکومت می‌کرده‌اند. مرشدآباد در زمان گورکانیان مرکز بنگال بزرگ بوده است. در سال ۱۷۰۴ نواب مرشد قلی خان مرکز حکومت را از شهر داکا به شهر مقصودآباد منتقل کرد و با استفاده از نام خویش این مرکز جدید را مرشدآباد نامید. کاخ نوابان این شهر هر ساله در ایام محرم پذیرای هزاران عزادار بوده است. در حال حاضر نیز برخی از نوحه خوانان و مرثیه خوانان هند از این شهر هستند.

در بخش جنوبی ایالت بنگال شهر بیشناپور است که دارای معابد زیبایی با تزئین سفال پخته است.

در قسمت شمالی بنگال غربی شهر سلیگوری بعنوان آستانه ورودی به مناطق کوهستانی این ایالت است که توسط خط آهن

کوچک خود که به ثبت میراث جهانی یونسکو رسیده به دارجلینگ متصل می‌شود. دارجلینگ شهری است در بالای

ارتفاعات هیمالیا که علاوه بر مزارع زیاد چای، دارای زیبایی‌های طبیعی مانند کوه ببر که مخصوص بازدید از طلوع خورشید است. بطور کلی بواسطه ارتفاع زیاد کوهی که دارجلینگ بر روی

آن است طلوع و غروب خورشید در این منطقه بسیار زیبا است.

ایالت سیکیم

بعد از بنگال در شمال هند ایالت بسیار زیبای سیکیم ما بین نپال،

معبد بودائی

بوتان و چین قرار دارد. شهر گنگتوک مرکز این ایالت است که بیشتر بودائیان در این منطقه زندگی می‌کنند و مدارس دینی زیادی که به شکل زیبایی نقاشی و طراحی شده‌اند، در میان طبیعت سرسبز این منطقه نمود زیبایی دارند. در ارتفاعات شمالی نزدیک مرز هند و چین دریاچه چنگو واقع شده است.

ایالتهای شمال شرقی:

ایالتهای شرقی مانند مانی پور، آسام، سگالیا، آرونچال پرادش، ناگالند و تریبوتا آخرین نقاط شرق هند محسوب می‌شوند که با کشورهای بوتان، بنگلادش و چین هم مرز هستند. به موازات

این ایالتها در قلب اقیانوس هند بخش دیگری از هند به نام جزایر آندامان و نیکوبار وجود دارد. این مجموعه جزایر از شمال به جنوب امتداد دارند مهمترین شهر این فرمانداری پورت بلیر است که زندان معروف کالا پانی، زندانی که استقلال طلبان و آزادیخواهان هند در آنجا نگهداری می‌شدند در این شهر قرار دارد. سواحل آندامان بسیار زیبا است و از سوی سازمان گردشگری امکانات مخصوص برای رفتن به عمق دریا برای گردشگران مهیاست.

در ایالت آسام به مرکز گواهاتی، بزرگترین جنگل حیات وحش

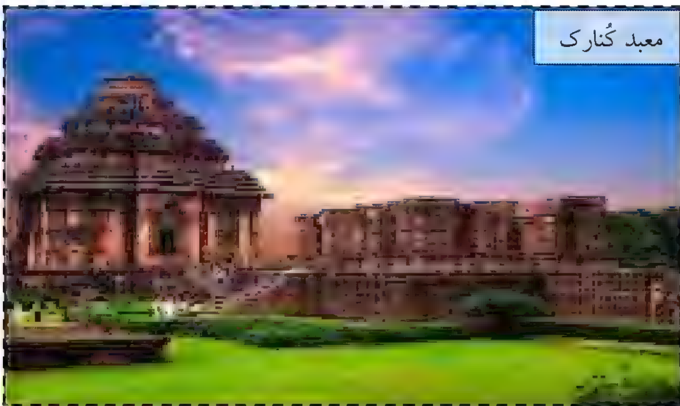
کرگدن هندی به نام کازی رانگا وجود دارد. کرگدن هندی برخلاف نوع آفریقایی، دارای یک شاخ است.

ایالت‌های شرقی

ایالت اوریسا

معبد جاکرنات

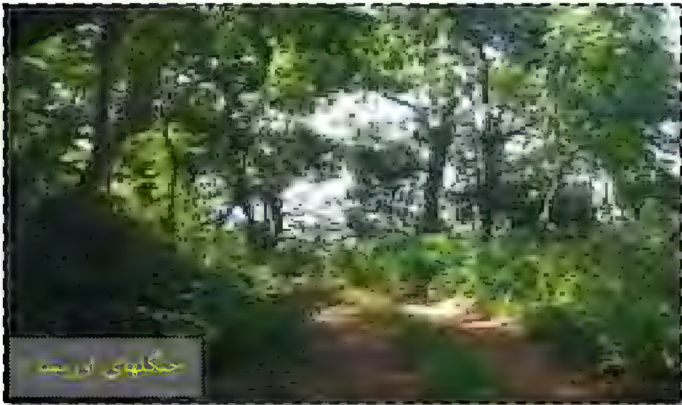
یکی دیگر از ایالتهای شرقی هند که در جنوب بنگال غربی وجود دارد ایالت اوریسا است این ایالت یکی از زیباترین ایالت‌های

معبد کُنارک

شرق هند است. مرکز آن شهر بوبنیشور شهر معابد بزرگ است. بغیر از معبد لینگراج و جاکرنات که جزو معابد بسیار مهم

هندوان است بازدید از بقیه معابد شهر آزاد است. گفته می‌شود این شهر دارای هفتاد معبد است که قدمت هریک به هزار سال می‌رسد.

سواحل شهر مقدس پوری نیز از زیباترین سواحل شرقی هند در خلیج بنگال است در حاشیه این ایالت یکی از معابد بزرگ هند بنام معبد کُنارک وجود دارد که دارای اهمیّت ویژه‌ای است این معبد بنام سوریا یا الهه خورشید ساخته شده است و همانند ارابه بزرگی است که بر چرخ استوار شده است. در فستیوالهای این ایالت، کارناوال ارابه خدایان همواره برگزار می‌شود.

این ایالت همچنین دارای یک جنگل حیات وحش و زیستگاه ببر به نام سیمپلیپال است. در قسمت ورودی آن بازدید کنندگان می‌بایستی دفتر ورودی را امضا نمایند و مسئولیت جان خویش را بعهده بگیرند.

ایالت مادیا پرادش

این ایالت با مرکزیت شهر بهوپال در مرکز هند واقع شده است. شهر بهوپال یکی از شهرهای مهم هند است که گفته می‌شود

تاج‌المساجد

بزرگترین مسجد هند به نام تاج‌المساجد را در خود جای داده

استوپای سانچی

است. علاوه بر آن جاهای دیدنی این شهر موزه انسان، مرکز فرهنگی بهارات بهاوان و نیز بازارهای سنتی بخش قدیمی شهر است.

استوپای بزرگ سانچی نیز در حدود چهل کیلومتری شهر بهوپال واقع شده است که یکی از بزرگترین استوپاهای هند است. استوپا اصطلاحاً به بقعه‌ای نیم کره گفته می‌شود که زیارتگاه بودائیان است.

قلعه گوالیور

شهر گوالیور نیز از شهرهای مهم راجانشین هند است که یکی از بزرگترین قلعه‌های مرکز هند در آن واقع شده است.

پارک وحش زیستگاه ببر نیز با نام «کانها» در این ایالت واقع شده است.

شهرهای ایندور مادهو و اوجین نیز دارای اماکن و بناهای تاریخی هستند که در بخش غربی ایالت مادیاپرادش قرار دارند.

غرب و جنوب هند

ایالت آندراپرادش

این ایالت از ایالتهای جنوب شرقی هند است که مرکز آن شهر

گلکنده

حیدرآباد است. این شهر در گذشته مرکز منطقه دکن بوده است که توسط حاکمان مسلمان اداره می‌شد این شهر توسط محمد قلی شاه که از بازرگانان همدان بود در قرن شانزدهم میلادی ساخته شد و خود سلسله حکومتی قطب شاهیان را تأسیس کرد. در این شهر بناهای تاریخی مهمی مانند دروازه چهارمنار، مکّه مسجد، مجموعه آرامگاه‌های سلاطین قطب شاهیان، قلعه شهر بزرگ گلکنده و موزه سالار جنگ وجود دارد. این موزه یکی از غنی ترین موزه‌های هند است که کلکسیون اشیاء قیمتی سالار جنگ یا رئیس ارتش دوره حاکمان و نوابان وقت را در خود جای داده است. این موزه نیز نسخه‌های با ارزش فارسی را در کتابخانه و مخزن خود دارد.

یکی از مرکز دیدنی این ایالت تپه‌های تریومالا است معبد

موزه سالار جنگ

تریوپاتی در این محل واقع شده و معروف‌ترین معبد جنوب هند است. تعداد بسیار زیادی زائران هندو از سراسر هند برای زیارت به این معبد می‌روند.

حیدرآباد

حیدرآباد که به شهر مروارید معروف است در زمان حکومت قطب شاهیان شیعه دارای ارزش و اعتبار جهانی در زمینه تجارت مروارید و طلا و نیز جواهرات گرانبها مانند الماس بوده است. همانگونه که گفته شد ایرانیان مهاجر در شکل‌گیری این شهر سهم بسزایی داشته‌اند شهر حیدرآباد توسط اولین حاکم قطب شاهیان، توسط محمد قلی قطب شاه تأسیس شد و نام آن بدنبال لقب حضرت علی(ع) حیدرآباد گذاشته شد.

مقبره قطب شاهی

پیش از آن در این منطقه شهر گلکندا مقر حکومتهای مختلف قبل و بعد از ورود اسلام بوده است. در دوره حکومت علاءالدین خلجی پادشاه وقت دهلی گلکندا و مرکز حکومت کاکاتی یاها یعنی دارانگال را تصرف کردند. این پادشاه در بازگشت الماس

مکّه مسجد

معروف کوه نور را با خویش به دهلی برد این الماس در اطراف گلکندا حفاری شده است.

در سال ۱۳۴۷ میلادی علاءالدین بهمن شاه استاندار این منطقه بر سلطه محمد بن تغلق طغیان کرد و حکومت بهمنیان را تأسیس کرد. در سال ۱۵۱۸ سلطان قلی یا همان محمد قلی قطب شاه سلسله بهمنیان را منقرض و قطب شاهیان را بوجود آورد.

پس از جنگ یکساله و محاصره گلکندا و حیدرآباد در سال

چهارمنار

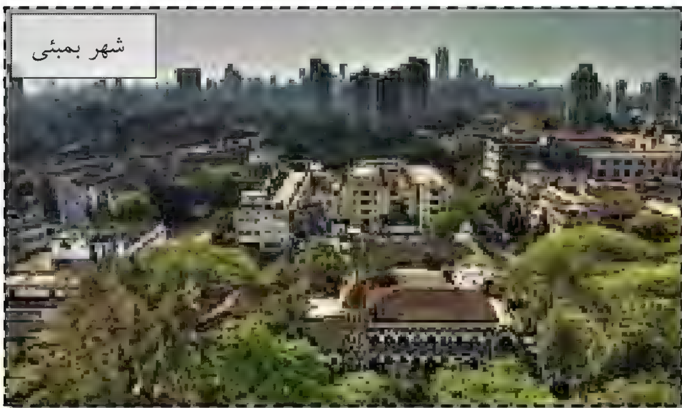
۱۶۸۷م. حکومت قطب شاهیان سقوط کرد و این منطقه به دست اورنگ زیب پادشاه گورکانی افتاد تا آنکه در سال ۱۷۱۲م. از سوی گورکانیان آصف جاه فرماندار دکن شد. وی در سال ۱۷۲۴م. حکومت مستقل خود را اعلام کرد.

وی این منطقه را حیدرآباد دکن نامید و سلسله نظام آصف جاهی را بنیان نهاد در سال ۱۷۶۹م. شهر حیدرآباد رسماً مرکز ایالت دکن توسط آصف جاه دوم اعلام گردید.

ایالت مهاراشترا

بمبئی

این ایالت از غرب تا جنوب غربی هند واقع شده است که در مرکز آن شهر بمبئی است.

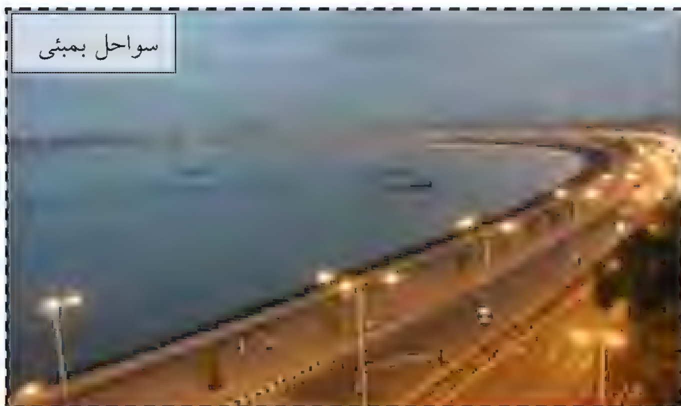
شهر بمبئی

بمبئی از بنادر عمده و اولین شهر پر جمعیت، از مراکز مهم بازرگانی، صنعتی و فرهنگی و کانون راه‌های بین‌المللی هند است. این بندر در غرب هندوستان و کنار اقیانوس هند قرار دارد. بمبئی کنونی شامل شهر اصلی بمبئی، شهرهای پیرامون آن و در حدود هزار روستا است. بمبئی عمده‌ترین مرکز اقتصادی، تجاری و تولیدی هند است. با باز شدن کانال سوئز در سال ۱۸۶۹ میلادی، پیشرفت اقتصادی بندر شتاب یافت به طوری که فعالیت‌های دریایی بمبئی آن را به «دروازهٔ هند» معروف ساخت.

صادرات این شهر سنگ‌های معدنی، منگنز، نخ، کتان، پنبه، روغن، محصولات فلزی و زغال سنگ است.

در معماری شهر بمبئی نمونه‌هایی از معماری قرن‌های پانزدهم تا هجدهم میلادی نیز دیده می‌شود. برای مثال، بناهای دروازهٔ

سواحل بمبئی

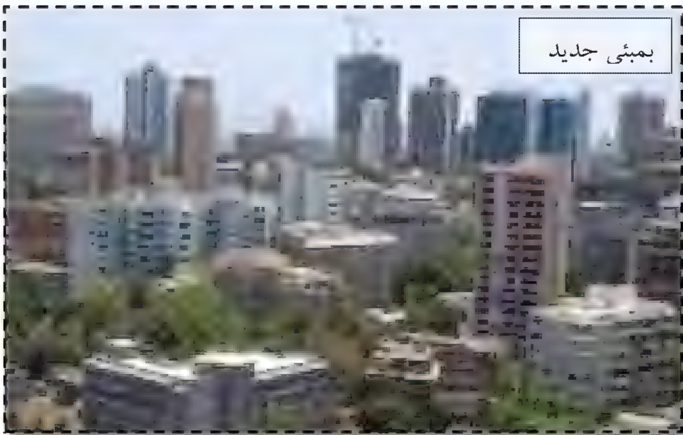
هند و موزهٔ شاهزادهٔ ویلـز تقلیـدی از معمـاری‌هـای ایـن دوران است. مرکز تجاری شهر دارای طرح منظم ، خیابان های پهناور و فضای سبز فراوان است. انبار گمرک کالا و لنگرگاه‌ها و اسکله‌ها در ساحل شرقی بمبئی واقع‌انـد. کمبـود مسـکن، فقـر، آلـودگی محیط و نبود بهداشت در این شهر به وضوح نمایان است.

بمبئی دارای مراکز علمی، فرهنگی و صنعتی مانند دانشگاه بمبئـی (تأسیس ۱۸۵۷ میلادی)، مؤسسهٔ صنعتی هند و مرکـز تحقیقـات باکتری شناسی هافکین است. این شهر محل برگزاری مجمع‌هـای مهمی نیز بوده است؛ برای مثـال، «نخسـتین کنفـرانس آموزشـی مسلمانان سراسر هند» در ۱۹۰۳ میلادی که آقاخـان در آن نقـش فعال داشت، و «کنفرانس مسلمانان سراسر هند در امور فلسطین» در ۱۹۳۰ میلادی در بمبئی که بیش از چهار هزار نفر از مسلمانان

مقبره حاجی علی

از جمله نمایندگان مسئول از سراسر هندوستان در آن حضور داشتند را می‌توان نام برد.

نام بمبئی از مامبا، نام یکی از ربّ النوع‌های هندی، گرفته شده است. دورهٔ هندویی که از کهن‌ترین دوره‌های تاریخ این شهر است، با استقرار تدریجی مسلمانان در هند، در قرن هفتم، و تسلّط آنها بر گجرات رو به افول نهاد. مسلمانان از ۷۴۹ میلادی در این شهر سکنی گزیدند و در امتداد کرانه‌های شمال غربی

بمبئی جدید

هند به تجارت دریایی پرداختند. در ۱۵۳۰ میلادی، پرتغالی‌ها بمبئی را به تصرّف درآوردند. سال‌های ۱۶۶۱-۱۵۳۴ میلادی دورهٔ ورود اروپایی‌ها و بویژه پرتغالی‌ها به این منطقه و تجارتشان در آن جا است. در این دوره، اروپاییان به تبلیغ مذهب کاتولیک در میان بومیان هندی پرداختند. در ۱۶۶۱ میلادی بمبئی به عنوان بخشی از جهیزیهٔ همسر پرتغالی چارلز دوم، پادشاه انگلستان، به

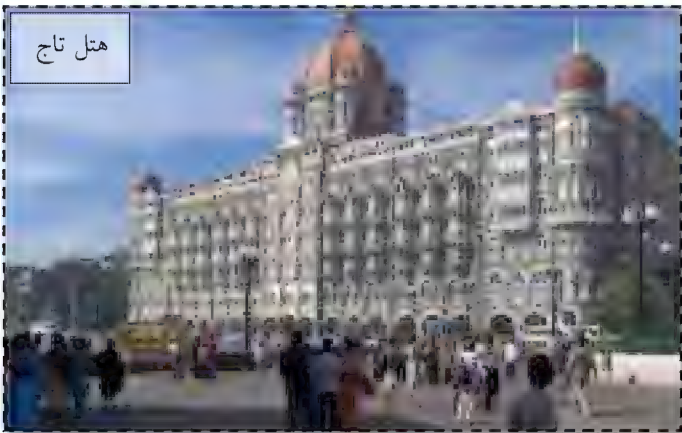
انگلیس واگذار شد. در ۱۶۶۸ میلادی، چارلز مالکیت بمبئی را به شرکت هند شرقی منتقل کرد. بمبئی تا ۱۸۵۸ میلادی مرکز اصلی این شرکت بود و در این دوره مرکز بازرگانی، نظامی و آموزشی شد.

ایرانیان و مسلمانان در بمبئی:

در بمبئی شماری از ایرانیان مسلمان و زرتشتی زندگی می‌کنند. جمعیت زرتشتیان بمبئی از هر شهر دیگری در دنیا بیشتر است. آنان بیش از هر گروه دیگری در تکوین شهر به مثابهٔ مرکز بازرگانی هند مؤثر بوده‌اند.

انجمن ایرانیان که دفتر آن در نزدیکی مسجد جامع بمبئی واقع بود، در آغاز قرن چهاردهم شمسی مصادف با بیستم میلادی تأسیس شد. این انجمن مرکز فعالیت‌های اجتماعی «ایرانی‌ها» بود. در ۱۳۰۵ شمسی (۱۹۲۶ میلادی)، انجمن «اخوّت اسلامیهٔ ایرانیهٔ» بمبئی تأسیس شد. این انجمن سخنرانی‌های دینی و سیاسی برگزار و سپس متن آن‌ها را به فارسی چاپ می‌کرد. ایرانیان ساکن بمبئی از لحاظ تاریخی به دو گروه مشخص تقسیم می‌شوند: کسانی که اصلاً از مراکزی فرهنگی مانند شیراز، اصفهان و کاشان بودند و بیشتر به کار تجارت اشتغال داشتند، و آن گروه از مهاجرانی که پس از سال ۱۳۲۶ شمسی (۱۹۴۷ میلادی)، عمدتاً از یزد، به هند آمدند و به مشاغلی چون رستوران

داری، خبازی و بقالی پرداختند. آنها موقوفاتی نیز در بمبئی برجای گذاشتند که «موقوفات انجمن فتوت اثناعشری یزدیان بمبئی» نامیده می‌شد. رستوران های ایرانی بمبئی در دهۀ ۱۳۵۰ شمسی (۱۹۷۰ میلادی) محل تجمّع شاعران، روزنامه نگاران، دانشجویان اردوزبان و اطرافیان آنها بود. بسیاری از صاحبان یزدی این رستوران‌ها مقارن با انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ شمسی آنها را فروختند و به ایران مراجعت کردند.

هتل تاج

جهانگردان عرب و هندیانی که از خلیج فارس بازگشته‌اند، امروزه مشتریان اصلی این رستوران ها هستند. بر اثر عزیمت یزدیان جمعیت ایرانیان مقیم بمبئی به حدود ۶،۰۰۰ تن کاهش یافته است.

بمبئی از گذشته‌های دور جزو بنادر مهم شبه قاره بوده است. هم

موزه پرنس ولز

اکنون نیز پایتخت اقتصادی هند است. یکی از بناهای دیدنی این شهر مقبره حاجی علی است که مانند جزیره‌ای کوچک در ساحل دریا قرار دارد. هتل تاج این شهر نیز از هتل‌های زیبا و قدیمی بمبئی است. روزانه قایق‌های مسافرتی از محل دروازه هند گردشگران را به مجموعه غارهای الفنتا می‌برند. این غارهای قدیمی دارای مجسمه‌هاو ستونهای سنگی است که کلاً توسط انسان ساخته شده است.

نهادهای جمهوری اسلامی ایران در شهر بمبئی:

۱. سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران
۲. خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران
۳. دفتر هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران

۴. کشتیرانی ایران و هند (کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران)
۵. دفتر بازرگانی پتروشیمی
۶. مدرسه بمبئی و مجتمع آموزشی شهر پونا

اماکن توریستی شهر بمبئی

۱. دروازه هند
۲. موزه پرنس ولز (شیواجی)
۳. زیارتگاه بهره‌ها
۴. موزه ویکتوریا
۵. مجموعه هنری جهانگیر
۶. دادگاه عالی شهر بمبئی
۷. ساختمان قدیمی دانشگاه بمبئی
۸. کتابخانه دیوید ساسون
۹. جزیره الفانتا
۱۰. معبد ماهالاکشمی
۱۱. مقبره حاجی علی شاه بخاری
۱۲. مارین درایو (گذرگاه دریایی)
۱۳. خسرو باغ
۱۴. مغول مسجد (مسجد ایرانیان)
۱۵. هتل تاج

پونا

شهر پونا نیز شهری است دانشگاهی دارای اکثریت دانشجویان ایرانی در هند است. اورنگ آباد یکی از شهرهای مرکزی ایالت مهاراشترا است که توسط اورنگ زیب پادشاه مقتدر گورکانی بوجود آمده است. در این شهر بنای آرامگاه بی بی بیگم همسر

مقبره بی بی بیگم

این پادشاه بشکل تاج محلی کوچک ساخته شده است. بنای مهم

دیگر قلعه شهر دولت آباد است که نزدیکی شهر واقع است.

در نزدیکی اورنگ آباد دو منطقه آجانتا و الورا دارای بناها و غارهای شگفت‌آور هندو و بودایی است.

آجانتا که در دهانه صخره‌ای رودخانه‌ای قرار دارد دارای ۲۳ غار

عمیق دست ساز است که ورودی‌های این غار به اندازه درب معمولی است اما درون غارها مانند تالارهای بزرگ است که در هر دو طرف آنها ستونهای یک تکه قرار دارد. در بخش انتهایی نیز یک استوپا حجاری شده است. در انتهای این تالارها اتاقی کوچکتر است در میان آن مجسمهٔ بودا بشکل نشسته و در حال مراقبه است. دیوارهای این غارها نیز دارای نقاشی های زیبایی است که زندگی مردم زمان خود را نشان می‌دهد. قدمت این مجموعه از قرن اول قبل از میلاد تا اوایل قرن هشتم میلادی است. در یکی از سقف‌های غار شماره اول تصویر سفیر ایران در

دربار پلکسین دوم، پادشاه هند نقاشی شده است که به حدود ۶۳۰ میلادی بر می‌گردد. این مجموعه غارها در قرن نوزدهم میلادی توسط یکی از افسران انگلیسی که در آن منطقه گم شده بود، کشف گردید. غارهای آجانتا توسط بودائیانی که بواسطه آزار هندوان از شهرها بیرون رفته و در جاهای کم رفت آمد زندگی می‌کردند، ساخته شده‌اند.

معبد الورا

صخره‌های الورا نیز جزو شگفت آورترین بناهای ساخته دست انسان است. در این منطقه صخره‌ای را از بالا تا پایین با حجاری کران معبدی بزرگ و یک تکه را بوجود آورده‌اند و دارای مجسمه‌های گوناگون به اندازه‌های واقعی است. کار این معبد بیش از یکصد و پنجاه سال طول کشیده است. در این منطقه نیز چند غار غیر طبیعی و ساخته دست انسان و نیز معابد هندویی و

جین توسط پیروان این ادیان از حدود قرن هشتم میلادی به بعد ساخته شده‌اند.

ایالت تامیل نادو

یکی از ایالتهای جنوبی هند ایالت تامیل نادو است که مرکز آن

ایستگاه راه آهن شهر چنایی

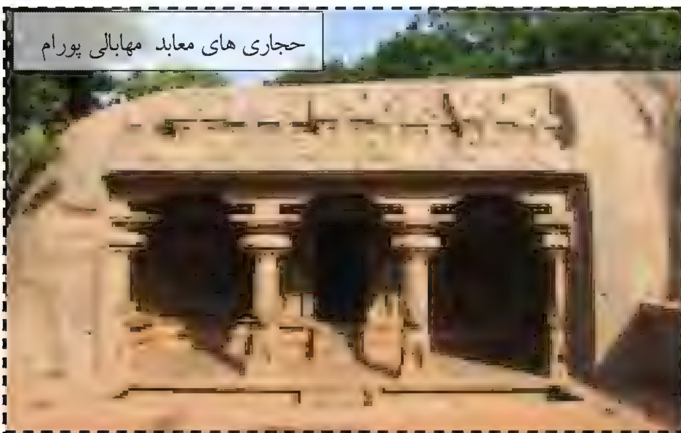
شهر چنایی یا مدرس است این شهر ساحلی، دارای اهمیت ویژه‌ای در ساختار هند معاصر بوده است همانند کلکته و بمبئی شهر مدرس نیز توسط کمپانی هند شرقی ساخته و بدنبال نام مؤسس آن مدرس نامیده شد. اما نام هندی آن چنایی است. این شهر دارای موزه، دانشگاه و قلعه‌های ساخته شده در زمان استعمار است.

مهابالی پورام

شهر کوچک مهابالی پورام در شمال شرقی ایالت تامیل نادو به لحاظ وجود اولین معابد حجاری شده در تاریخ هنر معماری هند دارای اهمیت تاریخی است. این منطقه از سوی یونسکو دارای عنوان میراث جهانی است.

در هنر حجاری این منطقه که مقر حکومت پالاو بوده است

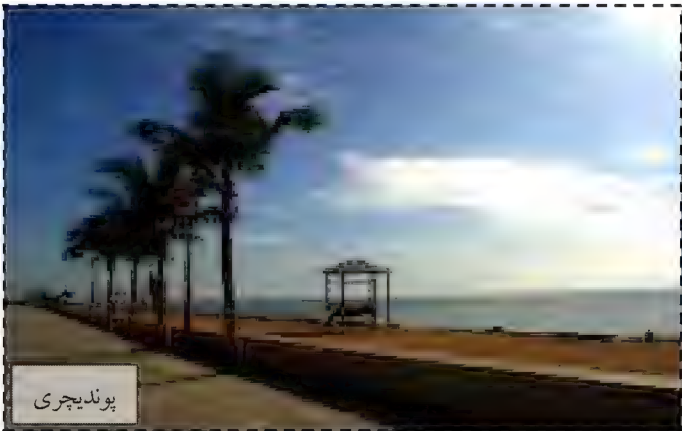

حجاری های معابد مهابالی پورام

تشابهاتی با هنر حجاری سنگ قبل اسلام در ایران دارد. گفته می‌شود پالاوها شاخه‌ای از پارتیان ایرانی که همان پهلو یا پهلویان بوده‌اند به این منطقه مهاجرت کرده و حکومت مستقلی را تشکیل داده بودند.

تامیل نادو دارای معابدی با هویت خاص خود است که در مناطق مختلف این ایالت از شهر مدرس تا مناطق شمالی و جنوبی آن پراکنده‌اند.

کانچی پورام که توسط پالاوها در قرن چهارم میلادی تأسیس شد نیز دارای معابد هندویی زیاد است. اما معروفیت اصلی این شهر بواسطه لباس ساری ابریشمی است:

پوندیچری

پوندیچری یکی دیگر از شهرهای این ایالت است که مرکز حضور فرانسویان در هند بوده است. این شهر نیز دارای مراکز

دیدنی مانند موزه شهر، باغ گیاهان، کلیسایی با عنوان قلب مقدّس عیسی مسیح و مدارس دینی هندویی است.

ایالت کرالا

ایالت کرالا همانند نواری در امتداد ساحل غربی هند تا

مسابقه قایقرانی کرالا

جنوبی‌ترین نقطه هند کشیده شده است. این ایالت بسیار سرسبز و زیباست و در گوشه‌هایی از آن، آب اقیانوس همانند تالاب‌های بزرگی به داخل ساحل نفوذ یافته و بصورت آبگیرهای بسیار بزرگ و بی موج در آمده است. این ایالت دارای فستیوالهای خاص خود است که هر ساله در گوشه و کنار این ایالت برگزار می‌شود از لحاظ پوشش گیاهی بسیار غنی است و دارای درختان بیشمار نارگیل است.

این منطقه جزو اولین مناطق مسلمان شده بعد از شبه جزیره

عربستان است بطوری که مسلمانان تاجر با کشتی به مناطق آمده و با مردم بومی در تماس بوده‌اند. گفته می‌شود یکی از صحابه رسول اکرم(ص) به نام مالک ابن دینار و به همراه گروهی از تجار در منطقه کنگالور این ایالت در اواسط دهه اول هجری برای تجارت آمدند و با توجه به نحوه تجارت بر مبنای صداقت و درست کاری مورد توجه حاکم منطقه به نام چرامان پرومال قرار گرفتند و علت نحوه تجارت را سوال کرد که ایشان درباره آئین اسلام و سیرت حضرت رسول(ص) توضیح دادند. حاکم از آنها تقاضای شاهدی بر پیامبری حضرت کرد و مسلمانان به واقعه شق القمر استناد کردند که مورد تأئید ستاره شناسان دربار قرار گرفت. به همین جهت این حاکم شخصا به همراه مسلمانان به سفر حج رفته و به زیارت حضرت رسول(ص) مشرف گردید و در آخرین حج آن حضرت شرکت نمود و اسلام آورد.

وی در راه بازگشت بر اثر حادثه‌ای غرق شد و جنازه وی به

آرامگاه و مسجد مالک ابن دینار

ساحل کشور عمان رسید که گویا در حال حاضر آرامگاه وی در این کشور است. اولین مسجد هند در ایالت کرالا و بدنبال حضور تجار مسلمان ساخته شد.

شهر کوچین و تریشور دو شهر معروف پس از تروویندورام که مرکز این ایالت است هستند. هر ساله در شهر تریشور جشنواره بزرگ هندویی برگزار می‌شود که صدها فیل تزئین شده به محل فیستوال آورده می‌شود.

جشنواره بزرگ فیل شهر تریشور

در جنوبی ترین نقطه کرالا بین تامیل نادو و کرالا منطقه کانیا کوماری است که محل اتصال دریای عمان از طرف غرب و اقیانوس هند از طرف شرق است.

ایالت کارناتاکا

ایالت کارناتاکا به مرکز شهر بنگلور نیز در جنوب هند واقع شده

است. بنگلور نیز یکی از شهرهای دانشگاهی هند است که دارای کالج‌ها و دانشکده‌های متعدد در رشته‌های مختلف اعم از علوم انسانی، پزشکی و مهندسی بطوری که جمع زیادی دانشجو را از هند و سایر کشورها به خود جلب می‌کند در این میان نیز تعداد دانشجویان ایرانی در این شهر بسیار زیاد است.

شهر بنگلور

نزدیک بنگلور شهر میسور است که در آنجا نیز دانشجویان ایرانی زیادی به تحصیل مشغولند. میسور مقر حکومت تیپو سلطان و پدرش حیدرعلی حاکمان شیعه جنوب هند بوده است. تیپو سلطان که در هند بعنوان شیر هندوستان معروف است، چندین بار لشکر استعمار انگلستان را شکست داد و آنان را از جنوب هندوستان بیرون راند اما براساس خیانت برخی از نزدیکان، سرانجام شکست خورده و خود که با دشمنان و اشغالگران می‌جنگید در نزدیکی زندان شهر میسور کشته شد. از این محل

در حال حاضر به خوبی حفاظت می‌شود و کاخ میسور که محل

کاخ میسور

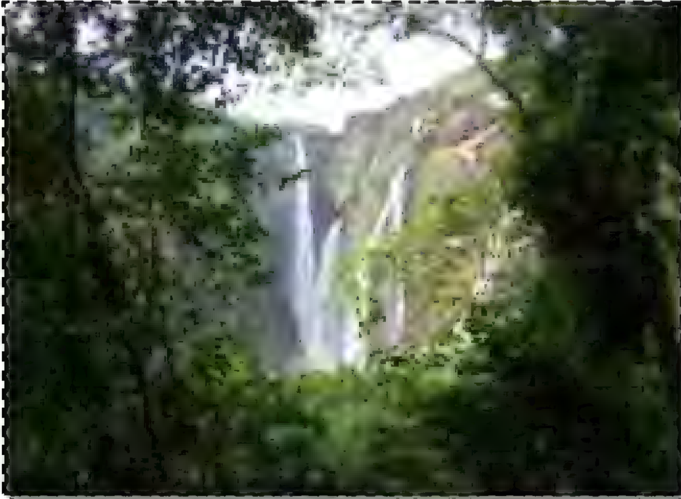
زندگی تیپو سلطان بوده جزو مناطق دیدنی این شهر است که دارای نقاشی دیواری‌های بزرگ و زیباست. موضوع برخی از این نقاشی‌ها، شکست خوردن انگلیسی‌ها از تیپو سلطان است در اطراف این شهر مناطق کوچکتری وجود دارد که دارای معابد

تیپو سلطان مسجد و مقبره

بزرگ هندویی است که می‌توان به مناطق بیلور هامبی و دو پارک وحش طبیعی ناگارهول و بندیپور اشاره کرد.

در ۲۴ کیلومتری شمال بنگلور آبشار معروف جوگ فال در میان جنگلی انبوه که به دشواری می‌توان از آن عبور کرد، واقع شده است.

آبشار جوگ فال

از میان جشنهای هند سه جشن از ویژگی خاصّی برخوردار است که پیرامون آن توضیح می‌دهیم.

الف: جشن هولی، فستیوال رنگها

با اندک اختلاف زمانی با نوروز جشن باستانی و هندو آریایی

هولی در سراسر هند برگزار می‌شود. هولی آغاز فصل گرماست و در این روز بزرگ و کوچک همه اهالی هند هولی را جشن می‌گیرند. مردم ضمن تبریک این روز به یکدیگر به همدیگر پودر رنگی و آب می‌پاشند. در شهر جی پور علاوه بر این جشن، همزمان جشنواره فیل نیز با بیرون آوردن دسته‌های بزرگ فیل که از سوی راجای این شهر انجام می‌گیرد، برگزار می‌شود.

مهمترین دستاورد این جشن شکسته شدن فاصله‌های طبقاتی، اجتماعی و گروه‌های سنی است بدین ترتیب که فقط در این روز

تعارفات کنار گذاشته می‌شود و کوچکترها می‌توانند با افراد خانواده و فامیل و یا همسایگان با پودر رنگی و آب، بازی کنند.

شب قبل از هولی در هر محله‌ای آتش بزرگی را روشن می‌کنند که تا صبح تبدیل به خاکستر می‌شود این آتش مظهر دوری بدیها و خوبی‌هاست. در گذشته آریائیها که پس از مهاجرت به کشاورزی می‌پرداختند پس از برداشت محصولات بازمانده محصولات را جمع کرده و آتش می‌زدند تا دیوها و پلیدیها از زمینهای آنان دور شوند. روز بعد را جشن می‌گرفتند و با خاکستر و بازمانده با یکدیگر بازی می‌کردند.

ب: فستیوال دیوالی (دیپاوالی) جشن نور

یکی از مهمترین اعیاد هندیان جشن دیوالی و یا دیپاوالی است. دیپ در زبان سانسکریت به معنای چراغ است و دیپاوالی به منزله قطار چراغ و چراغانی است. دیوالی آغاز سال نو هند است

بدین معنی که فصل گرما یا تابستان سپری می‌شود و فصل زمستان که نماد پیروزی حق بر باطل است آغاز می‌شود.

در این روز هندیان غسل می‌کنند و لباس‌های نو می‌پوشند و به دیدار یکدیگر می‌روند این رسم همانند عید نوروز ایرانیان و عید فطر مسلمانان است.

این جشن به پرستش رام تعلق دارد چرا که در این روز رام بر تخت نشست و لانکا فرماندار شیطان صفت راوانا را کشت. لانکا همان ضحاک در شاهنامه و یزید در فرهنگ شیعی است. مردم در این روز مجسمه راوانا دشمن رام را در اماکن عمومی می‌سوزانند و در شب به آتش بازی می‌پردازند.

ج: جشن دشارا

دشارا روزی است که رام مظهر حق و نورانیت بر راوانا پادشاه

ظالم سری لانکا پیروز شد. در داستان رام، راوانا، همسر رام سیتا را می‌رباید و همین موجب جنگ بزرگی می‌شود. در ایام این جنگ، بهارات برادر رام با گذاشتن کفشهای رام بر روی تخت پادشاهی و نشستن در پایین تخت و گردانیدن امور مملکت، وفاداری خود را نشان می‌دهد. در جنگ طولانی رام، همه عناصر طبیعت و حیوانات به رام کمک می‌کنند از جمله هنومان انسان نیمه میمون، فرماندار بزرگ حیوانات سپاه راوانا را شکست می‌دهد و همسر رام آزاد می‌شود. مردم هندوستان این رویداد افسانه مانند آئین هندو را جشن می‌گیرند و زنان هند برای تندرستی همسرانشان روزه می‌گیرند بیست روز پس از دشارا مردم جشن دیوالی را برگزار می‌کنند. این سه جشن ذکر شده مهمترین اعیاد هند هستند.

***
*

تلفن های نهادهای جمهوری اسلامی ایران در هند

سفارت جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو

شماره تلفن ثابت : ۲۳۳۲۹۶۰۰/۱/۲ (۱۱ – ۰۰۹۱)

نمابر : ۲۳۳۲۵۴۹۳ (۱۱ – ۰۰۹۱)

آدرس سایت الکترونیک : www.iran_embassy.org.in

آدرس محل کار : No.5, Barakhamba Road New Delhi

خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو

شماره تلفن ثابت : ۲۳۳۸۳۲۳۲/۳/۴ (۱۱ – ۰۰۹۱)

نمابر : ۲۳۳۸۷۵۴۷ (۱۱ – ۰۰۹۱)

آدرس سایت الکترونیک : newdelhi.icro.ir

آدرس پست الکترونیکی: newdelhi@icro.ir و ichdelhi@gmail.com

آدرس محل کار : Iran Culture House
18 Tilak Marg New Delhi-1

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو

شماره تلفن : ۰۰۹۱۱۱۲۶۹۳۳۹۸۴

شماره فاکس: ۰۰۹۱۱۱۲۶۹۳۳۹۳۷

پست الکترونیکی: a_bandi1337@yahoo.com

آدرس محل کار: C/759, New Friends Colony
New Delhi

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو

شماره تلفن: ۰۰۹۱۱۱۴۶۶۳۳۷۸۶
۰۰۹۱۱۱۴۶۶۳۷۷۰۲
۰۰۹۱۱۱۴۶۶۳۳۷۰۱

شماره فاکس: ۰۰۹۱۱۱۴۶۶۳۳۷۷۷

پست الکترونیکی: bureau-in@irib.ir

آدرس محل کار: No 216 Defence Colony
New Delhi

مجتمع آموزشی جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو

شماره تلفن: ۰۰۹۱۱۱۲۴۶۹۷۷۳۴

شماره فاکس: ۰۰۹۱۱۱۲۴۶۳۵۱۵۳

آدرس پست الکترونیکی: www.iranianschool-nd.persianblog.ir

آدرس محل کار: Iranian School No. 79,
Golf Links New Delhi-3

بخش دانشجویی سفارت جمهوری اسلامی ایران

شماره تلفن : ۰۰۹۱۱۱۲۳۳۵۷۶۱۱-

۰۰۹۱۱۱۲۳۷۳۹۹۷۸

شماره فاکس :۰۰۹۱۱۱۲۳۳۵۷۶۱۲

آدرس پست الکترونیکی : www.karim.ir

آدرس محل کار :5, Barakhamba Road

New Delhi India

نمایندگی جامعه المصطفی در دهلی نو

شماره تلفن : ۰۰۹۱۱۱۲۳۳۸۸۴۵۹

شماره فاکس :۰۰۹۱۱۱۲۳۳۸۸۳۱۶

پست الکترونیکی :samad.rn@gmail.com

آدرس محل کار : Iran Culture House

18 Tilak Marg New Delhi-1

مرکز میکروفیلم نور در دهلی نو

شماره تلفن : ۰۰۹۱۱۱۲۲۳۳۸۳۱۱۶

-۰۰۹۱۱۱۲۳۳۸۹۹۲۲

شماره فاکس :۰۰۹۱۱۱۲۳۳۸۹۹۲۲

پست الکترونیکی : micronoor@yahoo.com

سایت : www.noormicrofilmindia.com

آدرس محل کار Iran Culture House :

18 Tilak Marg New Delhi-1

نمایندگی هواپیمایی ماهان

Mahan Airlines M-34, Outer Circle Connaught place, New Delhi

شماره تلفن: ۰۰۹۱۱۱-۴۳۴۱۶۴۵۰

اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی شبه قاره هند:

www.uisia.org

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی واحد دهلی نو

www.disia.org

معرفی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در هند

تاریخچه روابط فرهنگی ایران و هند

پیوندهای فرهنگی و سیاسی میان ایران و هند بـه دوران پـیش از تاریخ باز می‌گردد. مـوارد فـراوان از شـواهد و آثـار تـاریخی در دست است که پیوندهای بسیار صمیمانه‌ای را میان دو قوم ایرانی و هندی نشان می‌دهد. ایرانیان و هندیان هـر دو از نـژاد آریـایی بودند که از نواحی جنوب سیبری مهـاجرت کـرده و در ایـن دو سرزمین سکنی گزیدند. راجـه‌هـای هنـد باسـتان در جنـگ‌هـا و منازعات فی مـابین خـود همـواره بـه دنبـال جلـب حمایـت و حکمیت فرمانروایان ایرانی بوده‌اند.

داریوش پادشاه سلسلهٔ هخامنشی سلطنت خود را تا نواحی سـند توسعه داد. در کتیبه‌های هخامنشی از هند نام برده شـده اسـت و بر روی سنگ‌های کاخ تخـت جمشـید سـفیران هنـدی کـه بـه مناسبت جشن نوروز هدایایی پیشـکش مـی‌کننـد حکـاکی شـده است.

در دورهٔ سلطنت ساسانی روابط فرهنگی دو کشور بـیش از پـیش توسعه و تحکیم یافت. پس از دوره ساسانی اسلام از طریق ایران و به واسطهٔ ایرانیان به هند راه یافت. علماء و عرفـای زیـادی از ایران به هند مهـاجرت و در ایـن کشـور سـکنی گزیدنـد. زبـان

فارسی نیز در این دوره به هند راه یافت و به مدت بیش از ۸۰۰ سال زبان رسمی این سرزمین شد. سرزمین هند در قرون میانهٔ اسلامی یکی از مراکز مهم و بزرگ علوم اسلامی و مهد پرورش فرهنگ اسلامی و ایرانی بود. با شکل‌گیری حکومت‌های اسلامی در هند فرهنگ و تمدن ایرانی بیش از هر زمان دیگری در این سرزمین رواج یافت.

ثمرهٔ این حضور فرهنگی در آثار تاریخی و هنری هند امروزه نیز به وضوح مشهود است. در اغلب بناهای تاریخی این کشور که امروزه جهانگردان بسیاری را جذب می کند عناصر فراوانی از فرهنگ و تمدن ایران وجود دارد. عمق روابط فرهنگی تا آنجا است که جواهر لعل نهرو گفته در تاریخ هیچ دو ملتی اینگونه به هم نزدیک نبوده و از هم تأثیر نگرفته‌اند. هند موطن دوم شعرا و ادبای زبان فارسی بود. بر اثر تلاش‌های این شعرا، ادبا و نویسندگان در حال حاضر بیش از یک میلیون نسخه خطی فارسی در کتابخانه‌های مختلف هند بر جای مانده است.

قراردادهای فرهنگی ایران و هند

اولین قرارداد رسمی فرهنگی بین دو کشور به سال ۱۳۳۵ ش باز می‌گردد. این قرارداد فرهنگی در یک مقدمه و چهارده بند توسط علی اصغر حکمت، سفیر ایران در هند و مولانا ابوالکلام آزاد، وزیر فرهنگ هند در دهلی نو به امضا رسید. با پیروزی انقلاب

اسلامی فعالیت‌ها و همکاری‌های فرهنگی بین دو کشور وارد مرحلهٔ جدیدی شد. در این دوره ارتباطات گسترده‌ای میان مسلمانان هند و بالاخص شیعیان با ایران ایجاد شد. هند از اولین کشورهایی بود که پس از پیروزی انقلاب اسلامی نظام نوپای جمهوری اسلامی ایران را به رسمیت شناخت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی همکاری های فرهنگی در قالب قراردادهای جدید تثبیت شد. در سال ۱۳۷۴ آقای هاشمی رفسنجانی ریاست جمهوری وقت به هند سفر کرد و برنامهٔ اجرایی مبادلات فرهنگی، علمی و فنی بین دو کشور امضاء شد. در سال ۱۳۸۱ نیز با سفر آقای خاتمی ریاست جمهوری وقت به هند برنامه اجرایی مبادلات فرهنگی برای سالهای ۸۴-۱۳۸۱ مجدداً تنظیم و امضا شد. برنامه مبادلاتی جدیدی نیز در حال تهیه است که در فرصت مناسب و طی سفر رسمی یکی از مقامات بلند پایه دو کشور به امضا خواهد رسید.

برنامه‌های رایزنی فرهنگی

مجموع فعالیتهای فرهنگی سازمان فرهنگ از طریق نمایندگی‌های یادشده بیش از ۴۰۰ برنامه در سال است که در قالب سمینار، نمایشگاه، تحقیقات، مسابقات، انتشارات، کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی، انتشار فصلنامه، مصاحبه، نمایش فیلم، شرکت در

جشنواره‌های فرهنگی و هنری، برگزاری مناسبت‌های دینی و ملی و ... و در قالب اهداف دهگانه سازمان اجرا می‌شود.

از برنامه‌هایی که در حال حاضر در هند انجام می شود: معرفی فرهنگ و تمدن ایرانی ـ اسلامی، ترویج زبان فارسی معرفی مبانی انقلاب و اندیشه‌های حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری، شناخت ویژگی‌ها و جریان‌های فرهنگی هند، حفظ هویت فرهنگی ایرانیان مقیم، تحکیم روابط فرهنگی ایران و هند، حفظ میراث مشترک فرهنگی و ایجاد نگرش مثبت به ایران در اذهان مخاطبان هندی.

رئوس فعالیت‌های رایزنی فرهنگی

- شناسایی شخصیت‌های برجسته و تأثیرگذار و برقراری ارتباط مستمر با آنها
- برگزاری سمینار، همایش، کنفرانس، میزگرد و جلسات علمی در موضوعات مورد علاقهٔ دو طرف
- پرورش و تربیت نخبگان و اندیشمندان اثر گذار فرهنگی و دینی در جامعه هند از طریق اعطای بورس تحصیلی و فرصت‌های مطالعاتی و برگزاری دوره‌های کوتاه مدت و بلندمدت

- برگزاری برنامه‌های قرآنی همچـون مسـابقات حفـظ و قرائت، کلاس‌های آموزشی با هدف گسترش و تعمیـق فرهنگ قرآنی بین مسلمانان
- تهیـه، تـدوین و انتشـار متـون مناسـب در موضـوعات معارف دینی و اندیشهٔ اسلامی
- اجـرای پـروژه‌هـای تحقیقـاتی کـاربردی بـرای یـافتن راهکارهای مناسب و موثر در برنامه‌های فرهنگی
- برگزاری دوره‌های بازآموزی و کلاسهای آمـوزش زبـان فارسی
- اعزام اساتید و دانشجویان زبـان فارسـی بـه کلاسـهای دانش افزایی در ایران
- تأمین منابع و متون درسی دپارتمان های زبان فارسی
- فهرست برداری، تصـحیح، تهیـه میکـروفیلم، مرمـت و انتشار نسخه‌های خطی فارسی
- انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی مشترک
- تأثیرگـذاری در برنامـه ریـزی و تـدوین متـون درسـی دانشگاه‌ها در حوزهٔ زبان و ادبیات فارسی و زمینـه‌هـای دینی
- حمایت از پایان نامه‌های مربوط به زبان فارسی، ایـران، انقلاب اسلامی و مطالعات شیعی

- اعزام شخصیت‌های برجستهٔ فرهنگی هند به ایران
- برگزاری نمایشگاه‌های کتاب، عکس، صنایع دستی، خط، نقاشی، قرآنی و ... برای معرفی فرهنگ و تمدن ایرانی ـ اسلامی
- معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران و جذب گردشگران هندی
- شرکت در فستیوال‌های فیلم با هدف معرفی فرهنگ و هنر فاخر ایرانی
- برگزاری هفته‌های فیلم و هفته‌های فرهنگی در شهرهای مختلف به منظور معرفی دستاوردهای فرهنگی و هنری ایران اسلامی
- دعوت از اندیشمندان علوم اسلامی و قرآنی ایران برای شرکت در برنامه‌های دینی در هند
- معرفی چهره‌های ماندگار انقلاب اسلامی به مخاطبان هندی در قالب مقاله، کتاب، همایش
- انجام پروژه‌های تحقیقاتی مشترک در موضوعات مورد علاقهٔ طرفین
- حمایت از تأسیس مراکز مطالعات ایرانی و مطالعات اسلامی

- ارتباط مستمر با اصحاب رسانه‌ها و حضور فعال و تأثیرگذار در حوزهٔ رسانه‌های ارتباط جمعی
- شناسایی عناصر مستعد و طرفدار ایران و انقلاب اسلامی و همکاری با آنها
- انتشار مقالات در مجلات و روزنامه‌های هند
- انعکاس اخبار و گزارش‌های فرهنگی هند به ایران
- مطالعه و شناسایی جریان‌های فکری ـ فرهنگی هند
- اعزام اصحاب رسانه‌ها برای تهیه گزارش و فیلم درباره ایران و انعکاس در رسانه‌های هند
- انتشار مجلات در موضوعات مطالعات اسلامی و مطالعات ایرانی توسط نمایندگی فرهنگی
- مصاحبه با مطبوعات هند
- بزرگداشت مشاهیر و مفاخر فرهنگی و دینی ایرانی
- برگزاری مناسبت‌های دینی و ملی
- برگزاری مسابقات فرهنگی مانند مقاله نویسی، داستان نویسی و ...
- دعوت از گروه‌های هنری ایرانی برای اجرای برنامه در هند

- اجرای برنامه‌های فرهنگی مانند گردهم آیی، نمایش فیلم و کلاس‌های آموزشی برای حفظ و هویت فرهنگی و دینی ایرانیان مقیم

واحدهای تابعه

خانه‌های فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو و بمبئی در سال ۱۳۳۵ و پس از امضای موافقت نامه فرهنگی ایران و هند در این کشور تاسیس شد و از آن موقع تاکنون فعالیت دارند. زمینی به مساحت ۱۱ هزار متر در سال ۱۹۷۵ در یکی از مناطق خوب دهلی نو خریداری شده است که هم اینک رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی در آن استقرار دارد. اما خانه فرهنگ ایران در بمبئی در محل استیجاری متعلق به پارسیان (زرتشتیان) هند مستقر است. رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در هند بر کلیه مراکز فرهنگی ایران که در این کشور مستقرند نظارت دارد. این مراکز فرهنگی عبارتند از: خانه فرهنگ ایران در دهلی نو (که در محل رایزنی فرهنگی مستقر است)، مرکز تحقیقات زبان فارسی (که در محل رایزنی فرهنگی مستقر است)، خانه فرهنگ ایران در بمبئی.

همچنین یک کتابخانه در رایزنی که حدود ۲۵۰۰۰ جلد کتاب ایرانشناسی به زبان‌های فارسی، انگلیسی، اردو و یک کتابخانه در مرکز تحقیقات حدود ۵۰۰۰ جلد کتاب، نسخه خطی و چاپ

سنگی وجود دارد. رایزنی دارای یک آزمایشگاه مجهز برای آموزش زبان فارسی و بخشی سمعی و بصری برای توزیع محصولات فرهنگی ایرانی می باشد.

انتشارات رایزنی فرهنگی:

از میان فعالیتهای مختلف می‌توان به انتشارات رایزنی فرهنگی اشاره کرد. در دو بخش حوزه دینی و زبان فارسی دو انتشارات راه اسلام از سوی خانه فرهنگ و قند پارسی از سوی مرکز تحقیقات زبان فارسی زیر نظر رایزنی بطور مرتبط و فصلی انتشار می‌یابد در کنار این دو به دو طریق، رایزنی به چاپ و نشر موضوعات مختلف اقدام می‌کند. بخشی از این آثار مربوط به مراکز فرهنگی و شخصیتها و اندیشمندان هندی که با کمک به انتشار و یا خرید آثار منتشره از آنان حمایت می‌شود. دومین دسته آثاری است که خود رایزنی موضوعات مختلف مجموعه مقالات سمینارها، تحقیقات اندیشمندان هندی، تصحیحات نسخ خطی فارسی زندگینامه‌ها، مجموعه اشعار و سایر موضوعات فرهنگی و ذیربط می‌باشد. بخشی از آن در زیر عنوان شده است.

- تجلیل از خدمات علمی، فرهنگی و دینی مشاهیر هند
- بازدید شخصیت‌های فرهنگی، دینی و سیاسی از هند
- سمینار بین‌المللی حج نماد همبستگی جهانی
- بزرگداشت حضرت امام خمینی(ره) در هند

- رویدادهای دینی، فرهنگی، هنری و ملی رایزنی فرهنگی
- سمینار مولانا ابوالکلام آزاد و جایزه ابوریحان بیرونی
- ملاقات با شخصیت‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی هند
- برگزاری دوره‌های اهدای جایزه استاد شهید مطهری (رح)
- برگزاری دوره‌های اهدای جایزه سعدی به پاسداشت خادمان زبان و ادب فارسی
- سری برنامه‌های تقریب مذاهب اسلامی در هند
- برنامه‌های زبان و ادب فارسی
- شرکت در همایش‌ها و رویدادهای فرهنگی سراسر هند (جلد اول)
- شرکت در همایش‌ها و رویدادهای فرهنگی سراسر هند (جلد دوم)
- آشنایی با دانشگاه پیام نور مرکز بین المللی ـ واحد دهلی نو
- مراکز دینی، فرهنگی و هنری هند
- فعالیت‌های رسانه‌ای رایزنی

عناوین سایر انتشارات:

- اکبرنامه
- نهج البلاغه

- بحر زخار (جلد اول)
- فهرست نسخ خطی دارالمصنفین شبلی آکادمی، اعظم گر ـ هند
- مناقب الاصفیاء
- شرح آداب المریدین
- The Rise Growth and Decline of Indo – Persian Literature
- گذری بر ادبیات فارسی
- سفرنامه حرمین شریفین منظم
- دبستان مذاهب
- تاج الماثر
- سرّ اکبر ترجمه فارسی اوپانیشاد محمد داراشکوه
- بساتین الانس
- ملخّص شاهجهان نامه
- شاهجهان نامه
- مُهنّدات
- همارے رسول(ص)،
- تذکره بی بها در تاریخ علماء (جلد اول) و تکلمه تذکره بی بها در تاریخ علماء (جلد دوم)
- قرآن و علم
- حضرت فاطمه زهرا (س) فکر و شخصیت

- حضرت علی(ع) سرچشمه عرفان اسلامی
- آموزش زبان فارسی
- روابط ایران و هند
- زندگینامهٔ مختصر علامه حافظیان
- آشوب هندوستان
- نمایه میراث مشترک ایران و هند (جلد اول)
- فتوح الحرمین
- نشریه انجمن هند و ایران
- ویژه نامه مرحوم خانم دکتر نیرمالا پاندی رئیس سابق انجمن هند و ایران
- فرهنگ آریان فارسی ـ هندی، انگلیسی، اردو (جلد ۱، ۲ و ۳)
- طور معنی
- ویژه نامه سمینار آشنایی با ادبیات انقلاب اسلامی سخنوران معاصر ایران
- دیوان اشعار عاقل خان رازی
- دیوان اشعار حکیم شیخ حسین شهرت شیرازی
- دیوان سقای بخارایی سروده حاجی بهرام سقای بخارایی (شاعر سدهٔ دهم هجری)
- سیری در تاریخ اندیشه دینی هند (جلد اول)
- سیری در اندیشه دینی معاصر (جلد دوم)

- سرمهٔ اعتبار
- از هندوستان تا حریم یار
- رامایانا نسخه منظوم
- رامایانا کهن ترین حماسهٔ عاشقانهٔ هند
- منشی نولکشور، حیات و خدمات
- انیس الغربا
- عاشقانه‌های یک یاغی
- ویژه نامه سفرنامه‌های هند (قند پارسی)
- ویژه نامه نسخ خطی هند (قند پارسی)
- ویژه نامه حزین و بنارس (قند پارسی)
- ویژه نامه میرزا عبدالقادر بیدل دهلوی (قند پارسی)
- ویژه نامه کشمیر و میر سید علی همدانی (قند پارسی)
- بزرگداشت هشتصدمین سال تولد مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی (قند پارسی)
- ترکیبات خاص بیدل در چهار عنصر
- شرح لمعات
- اهل همین کعبه‌ام
- حقوق بشر در اسلام و سیرهٔ حضرت محمد(ص)
- انوار عقیدت
- مدینه سخن

- ترجمه هندی وصیت نامه امام خمینی(ره)
- ویژه نامه قرآن پژوهی (مجله راه اسلام)
- میراث ادبیات ویژه دینی در هندوستان (راه اسلام)
- ویژه نامه عرفان و تصوف اسلامی در هند (راه اسلام)
- ویژه نامه حج (راه اسلام)
- ویژه نامه امام خمینی(ره) (راه اسلام)
- تشریح جعفری
- اصطلاحات نسخه پردازی در دیوان بیدل دهلوی
- دیوان امام خمینی(ره)

***
*